

309679

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

సంపుటము. ౭

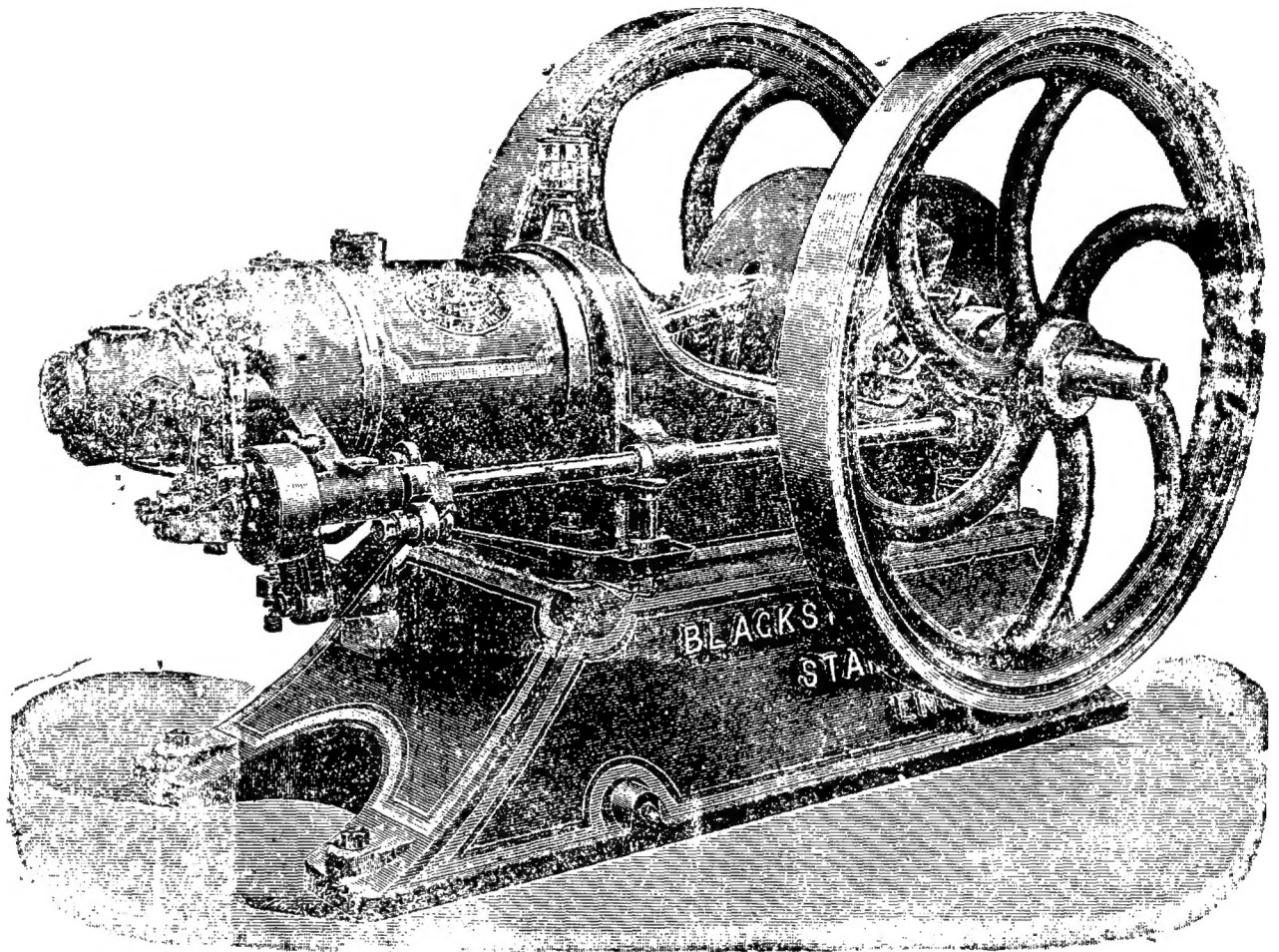
రాష్ట్రసామన్యంవత్సరశ్రేష్ఠమౌషధదళమిది.

నందిక ౪౭

ఈనాళ్లులకు ప్రసిద్ధి చెక్కినది.
 ఇతర ఏదీకైనా నాళ్లులకు కూడా
 శా ఆమ్మకాంచనమును వాడి
 కంఠమోత్రమున పంపిస్తున్నారు.

బెటాహిల్స్ లైబ్రరీ	౪ ౦-12-0
కామర్స్ లైబ్రరీ	0-8-0
వర్తమానము	0-2-0

శాస్త్రాచార్యులను గురించి,
 తి. తిరుమల శాస్త్రి వీధి, మానాకాపు

విదేశీయులు, ప్రాచీన జియూలు మాన్యుగు చమురుల నుపయోగించి వనిత మాన్యు తయారు చేసినది.

ఈ రాజభారినో ఆశీస్సైన జ్ఞాన స్వామి ఇంజనులు వనిచేయించున్నది. యజమానులకు చింత
 తీరిపోయింది. తూర్పు యువ విద్యార్థులకును భరలకుడు నడే మూకు వ్రాయుడు.

సోలూషన్స్ పేజీ ౧౭౭ :

మార్గలు నన్ను & కో., (ఇండియా) లిమిటెడ్,

ఇంజనీయర్లు

సం. 9, సెకండులను చీక, ముచాను.

బొంబాయి, బెజవాడ, లావోరు, తంజావూరు

12 మా. పనులకు	12-0-0
6 మా. పనులకు	2-0-0
3 మా. పనులకు	4-8-0
1 మా. పనులకు	1-2-0

12 ಸು-ಪೂರ್ವ 8-0-0
"ಸು-ಪೂರ್ವ" ಸು-ಪೂರ್ವ No 812 ಸು-ಪೂರ್ವ.

రంగులు !

రంగులు!!

రంగులు !!!

మావద్ద, నూజ, కంబరీలు, కట్టు, గుడ్డలు మున్నగువాటికి చాయవేయ మేలైన అలెక్సా రంగులు ధరలు తక్కువకరచి విక్రయించుచున్నాము. కలయికానికి మాధుర్య పటి కాంపెనీ కంపెనీయను. మొదటి ఆర్డరువల్లనే నూ అలెక్సా రంగులు మిగుల మేలైనవని మీకు విశదమగును. మేము మిక్కిలి అతికమగా వ్యాపారము చేయు చున్నాము. మీకు హిందూ శాకముందరలను బ్రాంచీలు, పిన్నలు, కాలదానము గలరు.

కరస్పన్డాన్ తేజోపాల్ అందు కంపెనీ,

8202, గోవిందప్ప నాయుడు వీధి, మద్రాసు.

Head Office-Bombay.

Carsandas Tejpal & Co.,
3-202 Govindappa Naick Street Madras.

అమృతాంజనం దీపావారి డోషధాలమునందు అమృతాంజనం, తామరతైలము, మోహినితైలము
 కంతచూర్ణము మొదలగు ముఖ్యౌషధములే గాక, ఇతరము లగు మందులు కూడ అనేకము లున్నవి.
 కొవలసినవారు కేటలాగును తెప్పించి చూడవచ్చును. కేటలాగునకు వ్రాసినచో తక్షణం పంపెదము.

G. W. M. REYNOLDS
NOVELS (BIG TYPE EDITION)

Ellen Percy. 8 vols. ...	Rs. A.	5 0
Mary Price. 8 vols. ...	5 0	
The Young Duchess. 4 vols. ...	3 0	
Rosa Lambert. 4 vols. ...	3 0	
Margaret. 4 vols. ...	3 0	
Loves of the Harem. 4 vols. ...	3 0	
Massacre of Glencoe. 4 vols. ...	3 0	
Canonbury House. 3 vols. ...	2 4	
Mysteries of old London. 3 vols. ...	2 4	
Bronze Statue. 4 vols. ...	2 0	
Pope Joan. 3 vols. ...	1 12	
Faust: an excellent Romance. 2 vols. ...	1 8	
Mary Stuart. 2 vols. ...	1 4	
Soldier's wife. 2 vols. ...	1 4	
Seamstress. 2 vols. ...	1 0	
Robert Macaire. 2 vols. ...	1 0	
Grace Darling. (complete) ...	0 12	
Young Fisherman. (complete) ...	0 10	
Mysteries of Paris by Eugene Sue. 2 vols. ...	1 0	

POSTAGE FREE for those who buy for not less than five Rupees at a time, till 30-4-20.

Apply to:—THANALAKSHMI & Co.
Sowcarpet, (A) MADRAS.

PAUSE!
REFLECT AND CONSIDER

Don't try costly experiments—by spending time and money—by wasting years going in the wrong direction. Start right, continue right and finish right. Drugging, probing and doctoring as expensive, troublesome and old fashioned. They can never cure Deafness, Ringing Noises in the Ears, Headaches, Catarrh, Sore Throats, Asthma Influenza, Hay Fever &c. &c. The only safe and

BEST COURSE

is a resort to the world famous Actina, a purely Natural Treatment, which has made its Mark and created a Name for it in the whole length and breadth of India, Burma and Ceylon. It is priced at Rs. 25-8 only, V.P.P. charges extra, but to quote, Mr. S.M.A. Answari, Officer Incharge P.W.D., Bastar State (C.P.), one of its thousands of admirers "Indeed I am not prepared to part with this tiny instrument for lack of rupees, if I were not to get another", it is worth its weight in diamonds even. Write, ere you forget, if really interested, to Actina (A.P.) Dealer in the East, Batata (India) for its illustrated 100 pages.

Free Booklet.

(B)

గణితముల మరమములు

ఈ పుస్తకములో గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి. గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి. గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి.

ఎద్వర్లు కంపెనీ

గుంటూరు.

160 పుటల పుస్తకము ఉచితము
ఈ పుస్తకములో గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి. గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి. గణితముల మరమములు పాఠశాలలోను, కళాశాలలోను, విశ్వవిద్యాలయములలోను పాఠముగా నుపయోగముగా నున్నవి.

శ్రీ కవిశేఖర విజయము.

గంధర్వ శ్రీ: కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు.
కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు. కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు. కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు. కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు. కవిశేఖర విజయము శాస్త్రిగారు.

విదేశాంతివార్తలు

(వైద్యుల వజ్రము)

పార్లమెంటులో చర్చ.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

పార్లమెంటులో చర్చ.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

పార్లమెంటులో చర్చ.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

పార్లమెంటులో చర్చ.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

పార్లమెంటులో చర్చ.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

పార్లమెంటులో చర్చ.
లండను, మే 20:— ఐర్లండ్ లోని విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక. విద్యుత్తు ప్రజల కోరిక.

ఇంద్రజాల మహేంద్ర జాలము

ఈ మహాత్మ్య ప్రపంచములో జన్మించి, మృత్యువును మోక్షమును, ఇంద్రజాలము, మృత్యుశాస్త్రము, భూత ప్రదర్శనము, యోగ శాస్త్రము, అమోఘము, చిట్టచేత తమమును విడిచి విడిచివిడియగుట. ఇంతటిగాక మనుష్యుల మాయములయందు, మునుష్యులకు పుట్టించుట, శిక్షించుట, నమాధించుట, శిరీరములను తలకాయలను ముట్టించుట, భూమిపైను గలవలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకములున్నవి. ఈ గ్రంథమున చదివిన అత్యద్భుతముగా మేటికే చేయగలరని గాఢరంగి యుచ్చయిచ్చాడు. దీని ధర 4-0-0 రూ॥ (2118)

పి. ఆర్. జనార్దనం వారిచే, బంగళా, గుంటూరు జిల్లా (688)

LIVING ADS.

Are infinitely better than Assertions. Actina possesses legions. There is no big town in the whole of India wherein it hasn't got a number of Votaries. Big renowned gentlemen are its devotees. Read the following:-

K. L. Sundaram Iyer Esq., Pleader, Pollachi District Board Member, and Municipal Councillor Udumalpet, District Coimbatore, writes "I am purchaser of your Actina. I have found it most efficacious, for restoring the lost vision in the eye. With a view to popularise your Actina I have recommended it to others. I write this with the greatest pleasure that you may make use of this for the confidence of your future applicants. I am aged 52, and in April 19, I lost vision in both my eyes by granular growth and its attendant effects. Prompted by faith I got you Actina and.....I am completely relieved of my eye complaints and not only that, no spectacle is used by me now, although I have been using spectacles for a long time. I do not consider the price of Actina is a sufficient recognition of its merits in proportion to the inestimable boon guaranteed by its application.....Actina saved my eyes."

And then Judge for yourself. Actina is a miracle for all Eye, Ear, Head and Throat troubles. It is a Curative, not a corrective. It dispenses with doctoring and drugging. It succeeds where specialists fail, and the price is only Rs. 25-8, packing and postage charges extra.

Write, if interested, to Actina Dealer in the East (A.P.), Bataia (India), for its.

Free Booklet. (C)

మలయ చందనము

కశీరాయ అను తెగలోగలవారు
రచన రాజనందనములలోను
మొగించుటకు ప్రస్తుతముచేసినది;
కావుననే కథ్యమాలేదు. పితౄకారి
దీయ నక్కలలేదు. ఎటువు, తెలుపు,
నువు అను మూడు రంగుల తెగ
లోగల ఎంత ప్రీతిగా నుండిన మూలమునకు గుణము
కానించును. స్త్రీలకును వ్యాధికినూది నిది ఫిరంగిదెట్లు
కాటిలోజంతులైనది. కాని మెట్లుచేసినది. దట్టి 2-4-0
2. చందనీ—మలయచందనమునకు అనుబంధము. ఒక
పట్టికి నువ్వును చందనీ పీసా (నీరు) 1-8-0
3. గంధర్వశి—అత్యద్భుతమైనది. పేరు. కథ్యమాలేదు.
ఫలవరమునకు పోవచ్చును. తియ్యగలదు. కుక్కనవ్వను
తన ఇంతకంటే మంచిమందులేదని చేరుగాంచింది. దట్టి 8-0-0
(1251) గంధర్వపార్వతీ, రామవరం, (నోదావరి)

రతిరాజవీర్యవృద్ధిచూర్ణము

వేడియైన తేజాశక్తి కలవారికి యది కంటనే మేనా
గారిని చలువన కలుగజేయును. రక్తమున కుత్తముచి నర
ములకు మెట్లుకొనును. ఈ మనకు బలమును కాంతియు
నిచ్చును. స్త్రీ పురుషులకు ఆశ్వాత్మర్యకరము అగు బలో
త్పాదకము. కలిగించి దాంశక్తిసౌఖ్యము నుపాద్య బహు
సంధానములను పరమహంశ్చేయ యిదియే. ఈ రాక్షాసభ
మున సేపించిన తృప్త్యాశ్మర్యకరమిది. మిక్కిలిబలమును, వీర్య
నిచ్చి, యాశుభము, సంతాపసౌప్రీతి, ఆ ముర్యవృద్ధిని
గించుటయొక్క ప్రసంగమును మోపుంచును. దట్టి 1-3
- 2 అం. వి. పి. ఖర్చు 4-4 అం. (దిన 2288 వార్ 714)
పి. ఆర్. జనార్దనం వారిచే, బంగళా, (గుంటూరు జిల్లా)

వృత్తాంతములు

బొంబాయి గవర్నరుగారును వారి సలహా కమిషనరు
నాడు లోటుని దొంగిరి.

కలకత్తాలో సామ్రాజ్య దినమునందు గొప్ప గొప్ప భవన
మాలవై యునియరు వాక్ పతాకముల నెత్తిరి. ఉత్సవము
మహాత్మ భవనము జరిగినది.

28 తేది ఉదయన మంజులుమెయిలు (మెయిలు కలక
త్తాకు రాగానే మిలిటరీ సేనాయుల దస్తులు ధరించుకొని
నాగ్గురు భారతీయులను కళకత్తా ఎత్తును అధికారిగా పట్టు
కొనిరి. పరీక్షించగా, వారివద్ద 8000 ల విలువగల అభిని
మందులను.

రైలుబండిలో చంపడిన ఉత్సవముగారి మాతృ శం
దర్శనమును ఒక యూరోపియను వాడితోద్యోగిని పోలీసు
వారు పట్టుకొనిరి. కాని వెంటనే వదిలిపెట్టిరి. ఈ కట్టుబడి
అంతయుభయముగా లక్ష్యపెట్టుట లేదు.

భిల్లాఫాల్ నడువకుండుండి ఉర్దూభాషలోను తని
తరభాషలలోను ప్రార్థనచేయుచున్న కరప్తములు 19.0 వ
సంకల్పరపు భారతజేతము (దేశాభిమానము క్రింద ప్రభుత్వము
వారికి వకము చేయవలెనని పోలీసు కమిషనరు నాడు ఉత్తరము
డి తెలుపుచున్నారు.

కాశీక్షేత్రమున 80-వ తేది అదివారమున ఇరుగల
అభిభూతర కాంగ్రసు సంఘసభకు విశ్వేంద్రవారు వారి
వాటి గావలెనని కంఠమునకుంచి ప్రత్యేకరావు గారో
పుత్ర (కర్నూట్రయము జరపవచ్చును. ప్రత్యేకరావు వారి
ప్రతి సేవక్రమం తెవారను అని ప్రాయశ్చితము.

కాన్ పూజా పోస్టాఫీసులో పనిచేయు ఉద్యోగిగలం
దకును 21-వ తేది కుక్కవామున నమ్మకట్టరచి, ఆ మును
మునుగించి తర్వాత వారి కృష్ణబట్టగారు లోడ్మండి 24-వ
తేదిన బయలుదేరి బహుభాషామయి అక్కడినుండి ఆగ్రా
కాన్ పూజలకు విశ్వయోధునియు తెలియచున్నది.

సామ్రాజ్యదిన గౌరవాన్ని అర్పించు 24 వ తేదిన
అనేకమైన గొప్ప గొప్ప భవనములను కళకత్తా నెత్తిరి.
అనయమున ప్రాంతము విద్యాలయములలోక బాలభట
సంఘమువారు, వాలిభారత్సంఘమువారు సమావేశ
మై, గొప్ప గొప్ప యూరోపియను ఉద్యోగులు చాలమంది
కన్పించిరి.

కంజులు మెయిలు (మెయిలులో నోక మొదటి తర
గలి కంపాట్లమెయిలులో ప్రయోజనముచేయు చుండిన కర్నూ
ట్రయము గారిని మాతృజనని విషయములో పోలీసువారు
చాలా క్రవహించి పనిచేయుచున్నారు. ఇదివరకును నిష్క
ర్మగా నేరము నేర్పడక పోయినప్పటికి రెయిల్వే (మెయిలు
దొంగయి యా నేరమును చేసినవారిని పోలీసువారి దృఢాభి
ప్రాయము. వై మాతృనోసర్వనకారిని పట్టి యిత్తివారికి
రె 8000 ల బహుమతి నిచ్చెనమని పోలీసువారు ప్రకటించి
యున్నారు.

యూరప్రీతివిద్యాలయము—నర్ విలర్ వాను తాతర్ని
గాన ప్రాఫెసర్ కార్వేగారు నియమించిన పద్ధతుల గుణరారు
లో శిష్యులను యూరప్రీతివిద్యాలయమునకు 15 లక్షల
రూపాయల విరాళ మొసగిరి. దీనివైరుచున్నది ఏకశతల
రూపాయలలో మూడవంతు మాత్రము విద్యాలయమునకు
యొగింతునను.

మర్రిమ , నాయువేదనమునకు భారతజేతమునకు
దిశించి చాలామందిని సంధించింది. రాజభట్టానాలో
వర్షము సాధారణముగానే వర్షించినది. అస్సాం, బీహార్,
బంగాళాలను అక్కడక్కడ వర్షించినది. యాతకు బహు
ఒకప్పుడు, కంజులు మువ్వపక్షేతులను, మదరాసు ఉత్తర
తీరములకు కొద్దిగా వర్షించినది. విక్టోరియా పొయంటు పి
లాంగు 1 అం. ధూళి 1 అం. సాగోన ద్వీపములు. 1 1/2
అం. దార్జిలింగు పూర్వము 3 1/2 అం మాంటోగో మేటి, కాపి
యర్, అజమీర్, 1/2 అం. దిశ్మిత 1/2 అం బోధపూర్ 1 అం
వర్షించినది.

ఆంధ్ర రాష్ట్రీయసభ

ఆక్షేపకసభకు ప్రత్యుత్తరము
మాట్రి కంకరావు కుత్తలకు ఆక్షేపక సభను
గూర్చి పువీక కంకరావు ప్రత్యుత్తర మిచ్చుచు తమ
కీపర్ యెవ్వరు జరిగినదో తెలియజేయు తమది ఈ విషయ
మై నోటిను పంపబడలేదనియు కంకరావుగారి ఆక్షేపక
ఎంతమాత్రము విజయలేదనియు మునుముగాగల నిమయములను
తెలుపుచు దత్తచందల ప్రతినిధులు మాకోక దీర్చ లేఖనంబిరి,
అందు శుభకముల చేసినవార్ల పేర్లను కొన్నిటిని ఇందుచు
నించుచున్నాము.

కల్లూరు సుబ్బారాములు పేరున నారాయణరామ్మ
క. యా. కరిమనకామ్మ, కల్లూరు ప్రతినిధులు తెలకల్ల వెం
కటప్ప (కృష్ణ దూర్గాపురము పి. వి. మాధవరావు పి. వి.
భీమ సేవరావు పి. వి. మామయ్యరావు పాట్లం ప్రతినిధులు.
జేకాంబ గుల్బర్గా మార్కాపురము తు. మామయ్యరావు రేపు
బూరు చేసిన పి. ఆర్. వాను కుత్తలను మోహిస్తీక పుల్ల
పంతు రామచంద్రయ్య జి. కరమానందము రైతు నిర్దలూరు
దోమా వెంకటస్వామి బూరును రామకృష్ణ రెడ్డి చిత్రాక
పి. ఆర్. కోవండరావు ఇంకా ఇతరులు.

తొక్కి పి. ధి.
వై.రావూరి, వై.రాము గారికిది ఫర్మానా నొసగిరి.
వై.రావూరు భరవానులును మహమ్మదీయులును ముస్లీము
లు మతాభిప్రాయములను గౌరవించకలెనని ఇండియా (కభు
త్యునువారిలో నే నెంత తొక్కి చెప్పియుంటినో తెలిసిగొని
యందరు యుద్ధసమయమున బహిరంగముగా తెలుపుటకును
లే పోయినది. ఇత్తును తొక్కిరాజ్యములో సంధిపరకులు
గావించుచునది. వానిలో అక్కయి మైనది ఈ విషయంజరిగినది
యను ముస్లీములకు విచారజరకులు లగుననియు వరకులు
కొన్ని కలుపు. అత్తును నేను ముస్లీముల ప్రభువుగను మహీ
ఉల్-ముల్క్ వాస్తవముగా వై.రాము గారిలో వానించుంటి
ని. విషమస్థితులలో తప్పని శుక తొక్కి సంధిజరిగినది. కావున
తొక్కి సమస్యను గూర్చి అందోళన మిగిలిన నిరర్థక మగు
టయేగాక జేకాంబికి భంగగలవలెను గావున అట్టి అందోళ
నమును నారాజ్యమున నిషేధించుచున్నాను.

అలహాబాదువారు:—యూధులమున నేపులుపడిన
(గారులాంకర ప్రసంగములు జయక్రమముగా జరిగినందున
రాష్ట్రములోని విద్యాలయములు ఈ పద్ధతి నవలంబించి వున
నదని తీర్మానించ బడినది. సంయుక్త రాష్ట్రముల ప్రభుత్వము
వారు కొందరు ఉపన్యాసకులను నిర్దేశించిరి. ఈ విధమైన
యూధుగ్రావముల ననుసరించిన బోధకపద్ధతి చాలాభ
వారిగా నుండుటవలన ఈ పద్ధతి నవలంబించుటకై యొక
దిన్న సంఘము నేర్పరచి, ఆ సంఘమునకు పి. ఇ. మెకెంజీ
గారు అధ్యక్షులుగను. పి. వి. బర్మటుగారు కార్యదర్శిగను
ఏర్పాటు చేయుననుట దైర్ఘ్యము అధిక పల్లవ ఇకప్రతిక్ష
గారికి తెలియజేయ వలసినదల తీర్మానించ బడినది.

పోస్టు తెలిగ్రావుల దైర్ఘ్యము జరలగురు ఇటీవల
బొంబాయికిదిచ్చి యిండియన్, బొంబాయి వర్తక సంఘము
వారి సభలను సందర్శించి పోస్టు తెలిగ్రావుల విషయమై
కొంత చర్చ జరిగినది. పద్ధతుల నెలలు మోస్తయుముండుట
లేఖ కోద్యోగములందు పోటీల సాధారణముగా నెమ్మది లే
జుండడము అను కష్టము లుండ, పోస్టు భవనములను లంబి
కష్టములను సంగ్రహముగా వికసరచిరి. అందువై పోస్టు ఆ
ఫీసులను, (మెయిల్ సర్వీసు) గల తరస్సర అనుముల
ప్రతిభులములు, కానిర్వయములు తంరి వార్తలు మొదలగు
పయవిషయములను చక్కగా చర్చించి అందులకు తగిన యే
ర్పాటుల చేయవలసి.

ధిల్లీ పురపాలకపుష్టు మాతృ కల్లూర్ మజీదుగారిని
పట్టుకొనవలెనని గౌరవప్రసంగం పువీక వారంట్లు ధిల్లీ కల్లూర్
టి కమిషనరుగాను కొట్టివేసిరి. స్వరాజ్యసమితి కార్యదర్శి
కంకర లాముగారు విచారించుటకి విషయం చేయుచున్న ఎద్దర్దు
పాల్కునేను సందర్శనకు యా అరెస్టు వారంటు చేయబడి
నది. అల్లూర్ మజీదు పోలిపోయినందున బొంబాయిలో కొంత
కాలముండవలెననియు ధిల్లీ మేజిస్ట్రేటుగారి ఉత్తరమున ధిల్లీ
కి రావలెదననియు విధించినది తొట్టించి తెలియచున్నది.

దివితాతాకా పెదక శేషలిలో నేడు సమావేశమగుట

పెదక శ్లోకము, మేము 27:—

సంస్కరణము.

గీ॥ తననికే బేల్లుకా దధిరత్తు ముఖేతి

జెరమిర్ ఘోర కాళోల విషమనీత

విదచిరే యాత్మ మమృతంబు పొడవగుదనుక

నిశ్చితార్థము వదలరు నిపుణులును॥

॥ రామా శ్లోకోద్వమము.

ఇట్టివల కలవనధము బయలుపడవని. ఏమనుచు వారా
కులాభివృద్ధికి నాడుబడుతు శుభప్రదమని భావించితిమి.
బ్రాహ్మణులు తప్ప తక్కిన వలము వాడికందరికి విద్యనుత్యము
దేసినట్లు చెప్పకొనుటయు విచిత్రమే యిట్టిది.
ఇట్టిచుట్టుకొనుటకలవనను, భోజన క్రతిభోజనములవలన

కొంతవరకు వికమత్యము చేపూరుట స్వాభావికము. ఏమిలనా వారాజులముఠాలోనే సంబంధములు చేసికొందురు. ఒక్కొక్కవలములోనే ఎన్నియో అంతఃకృష్ణులుండెను బ్రాహ్మణేశ్వరశోద్యమము ఈ విషయమున టలములున్నట్టివి కలుపుకొత్తి కలిగియుండువని తోచును. ఆమలము హెచ్చు ఈమలము తక్కువ అని అభిప్రాయము అన్నవరకు భోజన ప్రతిభోజనములన్నను వికమత్యము గాఢము చేపూరుదు. సాంఘికముగా నిది కష్టసాధ్యమని వా యభిప్రాయము. నమానలాభకష్టములు తలస్థించునపుడే ఏకాభిప్రాయము చేపూరును. అయ్యది రాజకీయవిషయమున చేపూరుదు. సాంఘికముగా సమ్యక్త లేనిది రాజకీయముగా సమ్యక్తచేపూర దను కొన్నను అపువరచునట్టి చేపూరకరత్నము. నైత్యము, క్షత్రియము బ్రాహ్మణులు భుజింతురు. విశ్వబ్రాహ్మణులు తెలివోనులేరను. బ్రాహ్మణులు కంటనేగాని భుజించనివారు మరొకందఱులకు. ఇట్టివారికి బ్రాహ్మణులయెడలనే ఎక్కువ అనురాగముండుట సహజము. ఇక కమ్మ, రెడ్డి, తెలగ, గొల్ల, చాకలి, మంగలి, కమ్మరి, కన్నెరా కులములున్నవి. వీరు దృష్టిదోషములేక భుజింపుదున్నను ఒక కులమువారి వంట మరొకకులము వారికి పనికిరాదు. సహపంక్షిభోజనములు లేవు. ఇట్టిస్థితియిదా సాంఘికముగా వికమత్యముచేపూరుట? కష్టించి సంపాదించుకొన్న వానిని చూచి లేనివాడు తన ఒడియిండుకడునది లేకన్నను అనుయోపకుటు సహజము. అనుయో ఒకప్పుడు వస్తుదలకు కారణము జూపును. తర్వాత పోటీగా పరిణమించును. అండ్లో ఇండియనుల జీతములను, అధికృతుల జూచి వారి అధికారమున లొంగదీయవలెనని నిద్యాధిగతడగు హైందవుడు జూచుచున్నాడు. విద్యయు ఉద్యోగములున్నయు బ్రాహ్మణులకేమైనవని బ్రాహ్మణేశ్వరుడు గుంగుచున్నాడు. కర్ణసాక్షిధు మంతయు రెండు అంశభవించుచున్నదని పోలేరు జిం తింపుచున్నాడు. దీనికంత ఈ జీవనగారవసంబంధమును పోటీ కాగణము. ఈ పోటీలవల విద్య కృద్ధికావచ్చును. ఒకత్వము కష్ట ప్రోత్సాహక్రియలను కొన్నాళ్ళకైన విద్యగలువని మనస్సాక్షి వానిని కుంతియ్యదునను (విష్ణుకపోతు. బ్రాహ్మణేశ్వరశోద్యమము క్రమక్రమ క్షయములకు మూలమైన ముక్కుండు భోజనము లాభము కలిగించు నను యాశకలను. చట్టనిర్మాణ సభలలోన ఉద్యోగములలోను గల కష్టములనుల నన్నియు చదివూచిన తర్వాత క్రిందివారు వివిధర కళాభివృద్ధులగు వారి తరగతిలోనే కేరకము. ఉద్యోగము తెచ్చుకేరీనను, మానా తెచ్చు రకభరించినను హైందవులు ఆసమగ్యము స్వరాజ్యము నకు పనికిరారు సెమిగను కెమియిక్సుకుండులాగున జూచుట క్రిందివానికి చూపునిధి. వహుప్రయోగములు ఒకప్పుడు తన తెక్కువ లాభములకుగునని హిందువులతో సమ్యము మునిరి. తర్వాత బాహీ బాహీయము. కొనుచుండిరి. బ్రాహ్మణులు నుండి చేరుకడుచుండిరి. తమచూలు ఎపుడో కేరపవకుండ పునవారు వారి నిపుడే తేరవీయుచుండిరి. వారు కృద్ధికరాగల కృష్ణీ కుటుట ఎల్లరియొక్కవిని. అతభవముమీద కాలక్రమమున ఈభేదాభిప్రాయము అన్నియు చక్కవడగలవు. నైను మ్ములు తెచ్చుడు చెరువునకు కారణము. కావున ఎల్లరము హైందవులను జ్ఞానమును కలిగి హైందవ భేదాభివృద్ధిని మది నుంచి వికమత్యము కలిగి పాలుబుకుట కే)యను.

అంధోద్యమము.

అంధ్రప్రదేశ్ శతకమును నిర్మించిన పండితుడు తెలుగు రాష్ట్రపాలకుల అనుగ్రాహమును లెక్కచేయించినను జూరూ కొని మరలయుచుండు మా దివితాలూకా వారికి అంధ్రోద్ధయమును గూర్చి వివరించుట అవసరము. అయినను ఇచ్చట నా విధి గణక ఇంచుక ముచ్చటించుచున్నాను. బ్రాహ్మణేత రోద్ధయములందు బ్రాహ్మణులకు తూలనాదుటయే ప్రధాన ముగా గానించుచున్నట్లు, అంధ్రోద్ధయమునందు, యితరులను తూలనాదుట గానించదు. ఇధికభావలవాని అధిగ్రాహకమాది మన ఆంధ్రులమును వానిగాంచలేనివియు, ఇంకను మెరుగుగా నుండలేనివియు గోరవలసియు, కొందఱు అరబులు అంధ్రోద్ధయము, తమయెడలగల అమానుషే బనించిన దని భావించుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇందమునుకు లా నెంతమాత్రమును లేదు. ఏ భుక్తముకారు, ఏ బాతివాడు, ఏ తెగవాడు, ఏ భాషవాడు తమ తమ అభివృద్ధికి ప్రయత్నించుటలో తప్పేమియు లేదు. అట్లు గానించుటయు పరమ ధర్మము. కార్యములు తూలనాదుటవలన నెలవేరవు" కృషి మూలమున నెరవేరలేదు. ఆంధ్రులు ఉద్యోగములందుండి

పరిశీలనకుంటుండేము, భాషాభివృద్ధి గాంచుట యందేమి
 తర:కమాభివృద్ధిని గాంచుటయందేమి, రాజకీయ విమల
 చేమి, ఎడతెలిసి తీసిపోయిన వంతులగున ప్రయత్నించుట
 అంధోన్మత్తతనయొక్క అభిప్రాయము. ఈ అభిప్రాయము
 కలది వేరుటకయి అంధమననవద్దను పొరంబించితిమి. ఈ

సమూహ కి ఏండ్ల కిందట పొంగింబడినది. ఈలోపు
అంధ్ర ప్రదేశ్ మహా సభ మహా శకారము నన్నియో గావించ
కొండకు విరసన భావము నగువరకు చుక్కారు. అంధ్ర
లన్నియు ఒక సామియైనను చుట్టిరాని ప్రభాభిప్రాయ
యెడల అవకూలముగా కేయినిది, మహా శకారము తెల్ల
నమమానము? అంధ్ర ప్రదేశ్ మహా సభ ప్రారంభించిన అభిప్రాయ
ల ప్రకారము జరుగుట లేదనియు, తీర్మానముల నభ్యంతర
నిదియు సుక సభగ పూనిమించిన దనియు కొండకు నుడువు
చుక్కారు. అంధ్ర ప్రదేశ్ మహా సభ ఉత్సాహజనకముగా నుండి
వలెను. ఈ సభ 4 రోజులు జరుగవలెను. ఒక రోజున రాజ
కేయినియములను, ఒక పూట సాంఘిక విషయములను
ఒక పూట గ్రంథాలయ విషయములను, ఒక పూట పరిశ్రామి
విషయములను, ఒక రోజున సాహిత్య విషయములను జర్పిం
వలెను. అటుపూట ఆయా విషయములయందు పరిశ్రమి
కొనినవారి నేరను గూర్చి వివరించి బహుమతు లొసంగి గౌర
వింపవలెను. పట్టు జరుగుచున్న కక్కినవారికి నాటుపద సా
త్సాహము కలుగును. పరిశ్రమియములను సాహసించు జరిగిన
అభివృద్ధిని కార్యదర్శులు చెల్లి ముందు సాహస జరుగ
వలసిన దనినిచూర్చి యొకించవలెను. ఏకాభిప్రాయ
సంఘములు యేర్పడి తీర్మానములను ముందుగానే తయారు
జేసుకొనిన మహా సభయందు పని త్వరగ జేయను. పరిపాలన
సాక్ష్యము భాషా పయుక్త రాష్ట్ర నిర్మాణములను చేపారు
నకు మూలము క్రమేణా జేయునందు కార్యకరము గాంచు
చున్నది. ఈమూర్తి నిర్మాణభూతి మహా లభించినది. భాషా
పయుక్త రాష్ట్రము లేర్పడినచో ప్రభుత్వాధికారి అటు
నకు ముఖ్యముగా నేర్పకొందురు. 4, 5 భావలక్ష్యము,
గాని ఒక భావ నేర్పకొనుట లేకగదా? వారికొండు ప్ర
జాసంఘములయందు ఆంధ్ర భావ నభ్యసించ వక్కరలేదు. పరి
సాలన దేశ భావలక్ష్యము జరుగుచున్నచో మాయామర్మము
లు లేక అన్ని విషయములు ఎల్లరకు చెల్లి నుటకు ఏలకలగు
ను. ద్విజబభావ నేర్పకొని ద్విజబలతో మెలగి చారిత్వము
లను గ్రహించినచో తదిసాలన సువిపాలనగా నుండును. ఒక
పరిసాలనయందు 5 రి భావలక్ష్యములన్నప్పుడు భావ సంభాష
లకు నడువచ్చుచో జూచుట యెట్టివానికి సాధ్యముకాదు.
సాక్ష్యములవారి? కనుక లాభములు దూరమున నున్నవారి
కొండపు కొన్ని విషయములందు దభివృద్ధి గలవిన వాతన్న
సాక్ష్యములు వెనుకబడిన వారి కలగవు. మహావంతు
యొక్క ప్రయోజనమున నన్నుల్లముకంటె విభక్తములు
వుడే చురుచుదగును. ప్రయోజనత్వము, ప్రత్యేక వ్య
వస్థులు గుణములు అలభ్యము. అటులనే రాష్ట్ర
భావలక్ష్యము విభజించబడుచో ప్రజలు వృద్ధి రా
అంతర్జిల్లాలను ప్రత్యేక రాజధాని జేయవలసినదని
గోచించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు జిల్లాలను వృద్ధ
చుచ్చారు ఇది వృద్ధిమైకాలిని చెప్పు రాష్ట్రమున భా
గవస్తు.

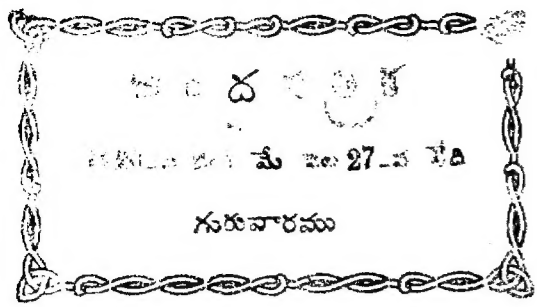
అంధ్రులచేత, అంధ్రరాష్ట్రీయవధి ఈ
సభలు ప్రతిపాదనా బహుళతనం కొందరు, అంధ్రరా
ష్ట్ర జరిగిన చాలావని కొందరు అంధ్రులచేతయే వు
నని కొందరు వాదించుచున్నారు. వైర వికలించి
జరిగినవో అంధ్రులచేత యాత్యేకము. లేనవో
రాష్ట్రీయవధి చాలాదు. అంధ్రులచేతయే జరిగి
నాదియనభా నిబంధనల ప్రకారము అతిపరమగువో
రాష్ట్రీయ బాధితి సభోపసంఘమువారు తమ
సభకుండు ముఖ్యరాజకీయ విషయములనుగురించి
తీర్మానించి దానినే అంధ్రరాష్ట్రీయవధి భావించి
కాని చరిత్రపరముగ చెందునభిలాషికాలకున జ
రిచానత్యేకము.

జీతము లక మిట్టి

జీతముల కమిటీనాడు తదుసిఫారములను

(గ్రామోద్యోగుల విమర్శనతో జమీందారుల ద్యోగులకు చాల అస్వస్థత గావించిరి. వానికి వేరొక పద్ధతి అవశ్యకమయిరి. వారు గవర్నమెంటుకు, జమీందారులకు ఈ ఇరువురునాకరి చేయవలసివున్నది. జీతము కద్దతి ఏర్పడకమున్న కరణములతో లబ్ధిముద్రలు ముట్టుకొడిచిరి. ముద్రలులకు జీతములులేవు. ముగ్గురు నలుగురు యొక అమ్మపురు తూడ సామునకు రు 200 లు లబ్ధిముద్రలు ముట్టుకొడిచి కరణమునకు సేపు రు 7 లు నెలముట్టుచున్నది. నలుగురు చేయవలసి ఒకరుచేయవలయు, రెండు వరుమీనముతో సగముమాత్రమే ముట్టుకుండు, జీతకద్దతికన్న చేసిన లాభము కరణములకు పరుమానము

(విజయవాడ కి-6 పేజీ చూడండి)

హంట్ల సంఘ నివేదికము:

ఇన్ని వాళ్లకు హంట్ల సంఘ నివేదికము, వెలువడినది. దాని సారాంశము, ఇండియా ప్రభుత్వ ప్రకటనము, ప్రభుత్వ కార్యదర్శి యధిపత్యము, నేటి తంతివార్తలలో గలదు. ఊహించినటులనే, కర్మచసాసము తేలివది. ప్రజలు పార్లమెంటరీ విచారణ సంఘము నేర్పరుచు మని గోరి. అట్టి సంఘ మేర్పడ లేదు. ఇండియా ప్రభుత్వమునాడు కొందరి కర్మలకు నియమించి విచారణ సంఘము నేర్పరచిరి. వారిలో యూరపి యను అధిక సంఖ్యాకము. సివిలు సర్వీసు మెంబరులు గూడ గలరు. భారతీయలో మితవాదుల నేరి సభ్యులుగ జేర్చిరి. ఈ సంఘమువారు, చాల వరకు అధికారులను మాత్రమే విచారించిరి వీరిని క్రాసుకరిక జేయుటకై, నిర్బంధితులను జామీను మీద విడుదలజేయుట అవసరము కాంగ్రెసు సంఘము వారెంత వేడినను, హంట్ల సంఘము వారు వారి మొరల నాలకింపలేదు. ఇట్టి కిష్టపరిస్థితులలో, వ్యాధియు జరుగుటకు వీలుండునా? అధికారులు విధిలేక బయల్పరిచిన విషయముల మాత్రమే, హంట్ల సంఘమువారి కాధారభూతి ములయినవి. వాని నయినను తిన్నగ వశీలీంకర, హంట్ల సంఘ సభ్యులు, కక్షపాతి భూయిష్టముగు నొకనివేదికను ప్రచురించిరి. దేశమునందంతటను, దీనివలన ఎవరేని నిరాశ జనింకకమానదు. బ్రిటీషు న్యాయ మేముల దాగెనని, విస్తృతము గల గణిమానదు. తాత్కాలిక కోర్టుదేశ కారణముచే, అల్లడలకు పాల్పడిన వారిచర్యలను తిరుగుబాటు దెలిపి, మార్షలు లా ప్రవేశమును సమర్థింప జూచెడి హంట్ల సంఘ సభ్యుల తెలివితేటల నేనువ వలయనో దెలియకున్నది. తిరుగుబాటు కడని, అధికార సాక్షు లొక్కరియినను సహేతుకముగ వ్యక్తికరింపజాలక బోయిరి.

వంజాబు అల్లడలకు నిజముగ కారణములను, కాంగ్రెసు సంఘమువారు తమ నివేదికయందు తెట తెల్లము గావించిరి. ఈ తరుణమున వాటినిం చుక వివరించుట అవసరము. రాజకీయందోళన మత్యధికముగ నున్న బొంబాయి, మద్రాసు, పంజాబ్ రాష్ట్రములలో సత్యాగ్రహ ప్రతాపలంబన మెట్టి యల్లడలను పుకొల్పిన బోగా, వంజాబునందు మాత్రమే యల్లడల తల జరుగవలయును? సత్యాగ్రహ ప్రతాపలంబన ముగకును, అల్లడలకును సంబంధము గలదని రుజువు మిగుల యును చితము. హంట్ల సంఘ సభ్యులలోని భారతీ యులు నయితే మిగుల దలచుట జూడ, వారి మనోద్వేషికి చీకటి గ్రమ్మనయుటకు సంభయము లేదు. వంజాబు సంఘటనమునకు, ఓర్వయలు పరిణామము ఫలితము గని, కాంగ్రెసు సంఘ నివేదికము సహేతుకముగ విరూపించినది. విద్యాధికులను తూలనాడుటయు, తూరజాతులకును తదితర ప్రజలకును విభేదము గలిగించుటయు, స్వీకరించాలవాళయమును నిరసించుటయు, దేశభాషా కత్రికలపై నిర్బంధాత్మకములకు ప్రయోగించుట యు,తిలకు పాలవంటి దేశవాసులకును వంజాబు

రాష్ట్రమునకు రాసీయకుండుటయు, నిర్బంధ సైనిక వర్ధతితో తుల్యముగు విధానమును కొనసాగించి ప్రజలను భయభ్రాంతుల జేయుటయు, యధానిధిని ప్రోగుజేయుట కనేక దారుణచర్యల నవలంబించుటయు, దాక్టరు కిన్నా సత్యపాల్ గార్లను ప్రవాస మున కంపి, గాంధీమహాత్ముని పాంచాలరాష్ట్ర మునకు రాకొండ నిషేధించుటయు, వంజాబు అల్లడలకు కారణమని స్పష్టముగుచుండ, దీని కంతయు కప్పిపుచ్చి శాంతి మాతముగ గాంధీ మహాత్మునిపైనే బాధ్యతనెరచు మోపుటకన్న నక్రమ మింకొకటిలేదు.

సైనిక శాసన ప్రయోగమును సమర్థించుటకీ, బహిరంగపు తిరుగుబాటుకల దని, సిద్ధాంతము జేయవలసివచ్చినది. నిరాయుధులైన ప్రజలు సభల గావించుట తిరుగుబాటు కాబోలు! భారతీయ సభ్యు లీ సిద్ధాంతమును నిరాకరించిరి. వంజాబు నందు తిరుగుబాటున్నచో, క్రాంతిపోరాటమును తిరుగుబాటు క్రింద కరిగిణింపవచ్చును. బ్రిటీషు ప్రభుత్వమును వెడలగొట్టు నుద్దేశముతో తేనెడి పజులను మాత్రమే తిరుగుబాటుని పిలువవచ్చును. అట్టి పజులన్న మెక్కడనుగానింపలేదని, భారతీయ సభ్యులు స్పష్టపరచిరి. కత్తులు గాని, తుపాకులు గాని లేక నిరాయుధులగు ప్రజలు తిరుగుబాటు జేసిరినుట, అపబద్ధవలూపము. ఒక ప్రదేశమున జరిగిన అల్లడలకును, వేరొక ప్రదేశమున జరిగిన అల్లడలకును సంబంధ మెద్దియు లేదని, అధికార సాక్షులే యంగీకరించిరి. కాని వీరి యన్నిటికిని కారకు లొక్క సంఘమువారెవరో గల రని హంట్ల సంఘముందలి ఆంగ్ల సభ్యు లూహించుట, వారు లోనయిన దుర్బ్బుముకు నిద్రస్వము. మార్షలు లాను ప్రవేశ పెట్టుటకు కారణ మెద్దియు లేదనియు ఎట్టి యవసరములేకుండ దానిని చిరకాలము లిపిజుంచుట అక్రమమనియు, హైందవ సభ్యులు దెలిపి. దేశమునందల్లడలు లేక శాంతిసాపేత బడిన పీఠులు, మార్షలు లా ప్రవేశ పెట్టబడెను. ముం దెక్కడో యల్లడలు జరుగునని, మామూలు శాసనములను కట్టిబెట్టి సైనిక శాసనమును ప్రయో గించుట, ఎంతటి విచిత్రమో గ్రహించవచ్చును. మార్షలులా ప్రవేశము విషయమై, మాంటాగూ గారు యూరపిజను సభ్యుల సమర్థనము నంగీక రించుచున్నారు.

మాంటాగూ గారు సయితము మార్షలు లా ప్రయోగమును సమర్థించుటకు పాల్పడుట జూడ, అధికారకర్తవ్య-స్థితులకు వారు పూర్తిగ లొంగి పోయినది అంగీకరింపక తప్పదు. అధిక సంఖ్యా కుల యధిపత్యము నంగీకరించుటకు మాంటా గూ గారు పాల్పడిరి గాని, హైందవ సభ్యుల యధి ప్రాయము నంగీకరించుటకు వారికి మార్షము గానింపలేదు గాబోలు! మార్షలులా కోర్టుల వారికి ఏప్రిల్ 1వ తేదీనాటినుండియు జరిగిన నేర ములను మాత్రము విచారించుటకే అధికారము గలదు. ఇండియా ప్రభుత్వము వారు తమ మొదటి యంత్రువును మార్పుజేసి, అంతకు వెనుక జరిగిన విషయములను గూడ విచారించుట కీ కోర్టుల కంగీకార మొసరిరి. మాంటాగూ గారి కిది న్యాయ ముగ గన్నట్లుచున్నది. కాని మార్షలులా, ఉపన్యాసకులను వార్తాపత్రికా లేఖకులకును సయితము పత్రికజేయుట అసభ్యమని, హంట్ల కమిటీ వారును మాంటాగూ గారును అంగీకరించు వ్నారు. ఇకనుండు, మార్షలులా ప్రయోగము నకు సరియగు హద్దులను నిర్ణయింపవలయునని, మాంటాగూ గారు గోరుచున్నారు. మార్షలులా ప్రయోగావసర మెటులున్నను, మార్షలులాను

జరిగించిన విధమునయినను హంట్ల సంఘ సభ్యు లు తీవ్రముగ ఖండింపక విడచిపెట్టుట, వారి యవ్యక్తతను వెల్లడించుచున్నది. జనరలు డయరు గారు తన విధ్యుక్తమును నెలవేర్చుటలో ప్రమాద మునకు లోనయినని, ఆంగ్లేయ సభ్యుల యధిపత్యము. ప్రజలను వంతుగ మోచుటకు కుండ వారిపై తుపాకుల కాల్పుటయు, చాలకాలము వరకు కాల్పుటయు మాత్రమే జనరలు డయరు గారి పొరబాటులుగ నెంచబడినవి.

ఇందు విషయమై గూడ, జనరలు డయరు గారి దోషములను ఆంగ్లేయ సభ్యులు మన్నింపక విడచిపెట్టలేదు. జనరలు డయరుగారు ప్రజలను మోచుటించినను, తిరుగుబాటుకు బూనిన వారు వెడలిపోవును రని హంట్ల సంఘ సభ్యులు తలంచుట లేదు. అందుచే కాల్పుట అవసర మనియే, వీరి యధిపత్యము. గా.య. వడిన వారికి ఒకప్పుడేయకుండుటలో, జనరలు డయరు గారి తప్పిద మెరుము లేదట. హైందవ సభ్యుల మాత్ర మీ చర్యల నమానుష మని ఖండించి! ఆంగ్ల సభ్యులును భారతీయ సభ్యులును అచ్చు సరిమున దచ్చ మిగిలిన ప్రదేశములందు సైనికా కారు లవలంబించిన ఉద్దతుల నంగీకరించరట విమానముల నుండి కాంబుల వేయు వద్ద! కాక్షేపణలేదు. కొరడాదెబ్బల గొట్టుట, వీధిలో ప్రాకవలయు నను నుత్తరువుజేయుట, మొదలగు దారుణకృత్యములు ఖండింబడినవి. ఆంగ్ల సభ్యు లీ చర్యలు దాణిణము లని యంగీకరించినవి దానిని తీవ్రముగ నిరసించలేదు. భారతీయ సభ్యుల మాత్రము, భారతీయుల నవమానపరచి బాతిద్యేష మును బెంచుట కివి షోడ్వడిన వని ఖండితముగ దెలిపిరి. మాంటాగూ గారు మాత్రము, హంట్ల సంఘముందలి ఆంగ్ల సభ్యులు దెలిపిన సంగుచితాభి ప్రాయములను పోనాడుటమాత్రము, గ్రూడ్డిలో మెల్లగ నున్నది. మార్షలు లా దురీపాలనముగూర్చి, హంట్ల సంఘముందలి ఆంగ్ల సభ్యులు తీవ్రవిమర్శ నము గావించనందుటకీ, మాంటాగూ గారు తమ యంత్రుప్రీతి గనుబటచిరి మార్షలు లాను ప్రయోగించుటలో, సైనికోద్యోగులు కత్తులను దండించిన విధమున ప్రజలను దండించిరి గాని, వీరు సార్వభౌముని ప్రజలను మాటచు పూర్తిగ మరిచిపోయిరి.

గుజరాతాలలో విమానములనుండి కాంబు లను విసరువద్దతిని, మాంటాగూ గారు పూర్తిగ నిరసించక, కొన్నిలోనుములు మాత్రము గావించ బడెనని మాత్రము దెలుపుట అసమంజసము. జర్మనులు నిరాయుధులగు ప్రజలపై బొంబులను విసరిరిని గగ్గోలుబెట్టిన ఆంగ్ల ప్రముఖులు, హిందూ దేశమునందు నిరాయుధులగు ప్రజలపై ఆంగ్ల సైనికులు బొంబులను ప్రయోగించినపు డా కార్యమును నిరసించుకుండుట వారి ప్రతిష్టకు భంగకర మినుటకు సంభయము లేదు. జనరలు డయరుగారి చర్యల విషయమై మాత్రము, మాంటాగూ గారు హంట్ల సంఘ సభ్యులకన్న నెక్కుడు విచక్షణ జ్ఞానము జూపిరి. జనరలు డయరుగారు తన విధ్యుక్తమును నిర్వహించ లేదనియు, నిరాయుధులగు ప్రజలపై కాల్పుట ఘోర మనియు, నాగరిక ప్రభుత్వోద్దేశములకు విరుద్ధ మనియు, మాంటాగూ గారు నూచించిరి. జనరలు డయరుగారు, తమ కమాండరు వడవికి రాజీనామానిచ్చిరట. హిందూ దేశములో వీరింక వనిజేయుటకు వీలులేదట. వీరిని 'డియోగము'నుండి అపలే తొలగించి, తగిన శిక్షను విధించుటకు

15 వ. నియోగి మహాజనసభ

జూన్ 4, 5, 6, తేదీలలో గోదావరిజిల్లా

అనులాపురమున జరుగును. అభిమానులందఱును

తప్పక దయచేయప్రార్థితులు.

బడులు మీరింత తేలికగ విడచిపెట్టుట, చిత్రముగ దోవక మానను. సర్ మై కేలు ఓడ్యయరుగాని పూర్తిగ నిందాపాత్యులు గారని, మాంటాగూగా రంగీకరింపకబోయినను, వారి జేతమున కొవ్వన సేవను కష్టనయమునందు జూపిన మనోధైర్యమును మాంటాగూగా రెంతయో కొనియాడిరి. ఓడ్యయరుగాని కంజాబునందు గలిగించిన సంక్షోభమును నిరసించక, మాంటాగూగా రి రీతిని ప్రవర్తించుట, వివాదజనకము.

మాంటాగూగారు కాంగ్రెసు పతాకీర్వానములను గాని, కాంగ్రెసుసంఘ నివేదికను గాని పరిశీలించియుండిరా ? ప్రజాభిప్రాయము సీరితమలకనజేయుట, మాంటాగూగారి కయినను పాడి గాదు. హిందూజేతమంతయు ఛేదనస్పర్శ ప్రభుత్వము పంజాబు దుస్థితికి కొంతవరకు కారణమనియు, ఛేదనస్పర్శ ప్రభుత్వగారిని పిలిపించవలయుననియు, ఏకగ్రీవముగ గోరుచున్నది. జేతము మహాసభలో నీ విషయమై తీర్మానము గావించబడెను. వివిధ రాజకీయసభలలో, ఇట్టి తీర్మానముగీ కరింపబడెను. కాంగ్రెసు సంఘనివేదికము, పంజాబుదుస్థితికి రాజప్రతినిధి ప్రభుత్వమువా రెంటుల బాధ్యులలో నిరూపించెను. హిందూజేతమంతయు నిటుల నుద్ఘోషించుచుండి, మాంటాగూగారు ఛేదనస్పర్శ ప్రభుత్వగారిని బట్టువలె పొందుట, ఆశ్చర్యము గలిగించకమానదు. హిందూసంఘ నివేదికపై ఇండియా ప్రభుత్వము వారిచ్చిన యభిప్రాయమున, మాంటాగూగారు పూర్తిగ ననుసరించి యుండిరి. ఇండియా ప్రభుత్వపథ్యముగ నున్న మాఫీగారు మాత్రము భిన్నాభిప్రాయము నొంగి జేతమున తిరుగుబాటు లేదనియు, మార్షలులా ప్రయోగమున కవసరము గలుగలేదనియు శంకరక నాయుడుగారివలె దైర్యముగ వెల్లడించి నందులకు వారు భారతీయుల కృతిజ్ఞతకైతయు పాత్రులు. శంకరక నాయుడుగారి స్థానము నాక్రమించినందులకు, మాఫీగా రా స్థానగౌరవములు నిలువబెట్ట గలిగిరి.

హిందూసంఘ నివేదికము, ఇండియా ప్రభుత్వప్రకటనము, ప్రభుత్వకార్యదర్శి యత్నపు, భారతజేతము నొక కొననుండి వేరొక కొనవరకు నుడ్రజేతపూరితము గావించక మానవు. ప్రజలలో నెడతెగని నిరాశను జనింపజేయక మానవు. నాగరికప్రవచనమునందు పంజాబు సంఘటనములు లోత గలిగించెను. హిందూ సంఘము వారును, ప్రభుత్వకార్యదర్శియు దృఢప్రయత్నముల సలిపి వానిని దొలగించుటకు చక్కని యవకాశము లభించెను. వా రాయుధకాశిమును జార విడచిరి. మార్షలులా కాత్రిము నికమీద తొలగించుటకు పనిబూనవలయునని మాంటాగూగారు రాజ ప్రతినిధి గారిని హెచ్చరించుచున్నారు. కాని చురియొక సారి, మార్షలులాను ప్రవేశపెట్టుటకు హిందూజేతమునందు వీలుండగూడదు. తాత్కాలికపాతకవలన, ప్రయోజన మిసుమంతయైనను, గలుగదు. హిందూసంఘనివేదికము భారతీయుల గన్నుల తెరువవలయును. జన్మస్వాతంత్ర్యమును సంతోషపడన గాని, భారతజేతమున కభివృద్ధి సాధ్యకదదు. వాటిని సంపాదించువరకు, భారతీయులు నిడురింజాలరు. పంజాబు సంక్షోభము బోలువివాదసంఘటనముమరియొక్కోరి జేతమున జరుగుట కవకాశముండగూడదు. జన్మస్వాతంత్ర్యములు నిరోధించబడు సంతకరకు, సంస్కరణముల వలన ప్రయోజన మేమాత్ర ముండదు. పంజాబు వివాదచారిత్రమువలనను, హిందూ సంఘ నివేది

కము మాంటాగూగారి యభిప్రాయప్రకటనముల మూలకముగను, భారతీయులు మేల్కొని ప్రయత్నముల సలిపితమ జన్మస్వాతంత్ర్యములను శాసనయావకముగ కాపాడుకొన గలిగిరేమి. జలియన్ వాలా బాగునందు తమ కాత్రిములను బలియిచ్చిన నిరవరాధులగు వీరుల మరణము, వృధగాలేదని సంతసింపవచ్చును. లేనయెడల, భారతీ వర్షమువకు నాగరిక ప్రవచనమునందు లెంకెత్తి కొనుట కర్హత యుండదు. వానాజాతులసంఘము నందు పంపాదించిన సభ్యత్వము ప్రయోజన విరహిత మగును. అనేక వర్షముల నుండియు, కాంగ్రెసుజేత పలుకవ్వముల నాలయి సంపాదించిన పంజాబురణములు ఎండమావులవంటి వగును. భారతజేత మీ సందిగ్ధతనుమునం జేరీతి నమెలగునో యని, నాగరిక ప్రవచ మెవరు చూచుచుండు ననుట నిశ్చయము.

స్థానిక చార్జీలు

జమీన్దార్ల ఆఫీస్ మెయిర్:- జమీన్ ఆఫీసుల పంచవకు బాబులు యీ నెల 31-5 లేదా సాయంకాలము 6-15 గంటలలోగా జెనరల్ పోస్టునందు పోస్టు చేయవలెను.

తాలూకాబోర్డులు:- నందయాల్, కర్నూలు, కాకినాడ తాలూకాబోర్డు సభ్యులకు తమ అభ్యర్థన ఎన్న కొనుట కధికార మివ్వబడిన దని యాచారము పోస్టునెంటు చార్జీ గ జెట్ నందు ప్రకటించ బడింది.

అక్రీలియా తంతివార్తలు:- అక్రీలియా తంతివార్తలు యాక్రింబిధనన ఆలస్యముగ బహ్యుదాతయ బడును. (1) ఇండియానుండి అక్రీలియాకు నిండుచార్జీ 74 గంటలు, డిఫర్డ్-76 గంటలు. (2) అక్రీలియానుండి ఇండియాకు నిండుచార్జీ డిఫర్డ్ 10 గంటలు.

రఘువీర ప్రకాశముగారు:- చెన్నైలోని తంతి వీసీనాకం వెనెల యజమానులగు రఘువీర ప్రకాశముగారు గారి తమాను ప్రకాశం గారు 1918 నెల 15 నీవీయ యంత్ర నిర్మాణమును నేర్చుకొని వచ్చుటకు ఇంగ్లండునకు వెళ్ళి యుండిరి. వాడు నిన్న యుదయము బొంబయి మెయిలులో చెన్నైకి విచ్చేసిరి. వారి బంధుమిత్రులు ఎనేకులు స్టేషనునకు వెళ్ళి సత్కరించిరి.

తంతివార్తలు:- బొంబయినుండి లండనుకు బంపబడు సాధారణ తంతివార్తలు 12 గంటలు డిఫర్డ్ తంతివార్తలు ఒకదినముచేరుటకు ఆలస్యము పట్టవలెను. లండనునుండి బొంబయికి వచ్చుటకు సాధారణ తంతివార్తలు 18 గంటలు, డిఫర్డ్ తంతివార్తలు ఒకదినము ఆలస్యము పట్టవలెనని తంతివార్తా కార్యాలయమువాడు మాట ప్రాయముచేసెను.

ఒక ప్రమాదము:- అర్మీనియాక్ వీధియందు సభుత్ ఇండియాక్ ఇండస్ట్రీయల్ కార్యాలయము నందు శేటిమధ్యాహ్నం 12 గంటలకు ఒకగోడ కూలి అక్కడ పని జేయుచుండు పనివానిలో ఇతరునికి అపాయకముగ గాయములు అయ్యెడికి కొంచెము గాయములు తగిలినట్లు తెలియుచున్నది. గాయములు తగిలినవాడు జెనరల్ ఆసుపత్రికి తీసికొనిపోబడినది.

ఎలక్ట్రిక్ సప్లై కార్పొరేషన్:- టై కంపెనీ యందు శాశ్వతముగా, కచారమునును వాడ తీర్చునై తమ ఆసక్తులని తెలుపును. నిన్న సాయంకాలము సమ్మె కట్టిరి. కార్మిక సంఘాధ్యక్షులు అరండేలుగారు ఆసిస్టెంటు లేబరు కమిషనరును సుందరాబాద్ గారు కార్మికల కంపెనీ హితము చెప్పిరి గాని తనివాన వివరము. రాత్రి వీపములు మందు టకు కంపెనీగారు కొన్ని ఏర్పాట్లు గావించిరి. బ్రాంబండు పనులుగా జడచుటలేదు.

మద్రాసు కార్పొరేషన్. మొదట సాయంకాలము రివ్యూభవమున కార్పొరేషన్ కార్పొరేషన్ సమావేశమైరి. గా. త్యాగరాజు శ్వేతాని రివ్యూభవ సమావేశం ఆర్టింగ్ కమిషన్ వారిబట్ట సాహెబు గారు కూడ సభకు వచ్చియుండిరి.

కార్పొరేషన్ కళిలయందు జరుగుచున్న యన్నగు వివరములు వివరములు గురించి కొంచెపు జరిగెను. కార్పొరేషన్ లాయర్ ఎలమో వాడవలయునని సభకు తీర్మానించిరి.

రై నెక్సు చార్జీలు. రై నెక్సుచార్జీలను హెచ్చించు నియమం ప్రాదించు కమిటీలు ఆలోచించి కొన్ని సలహా రిచ్చిరి. ఈ క్రింద నలువలన సభకు ఆమోదింది.

- (1) బెల్లూరు కట్టుకును ముందు చేయబడుచున్న చార్జీ రద్దుచేయబడినది.
- (2) హస్తాలు, విద్యార్థుల పరిశీలనములు లాభమునకు బాగుగను వదలబడెని గృహములకిచ్చి ఇతర (బాడుగకు వదలబడు) గృహములకు చార్జీ 15, 10, 5 రూపాయలునుండి 100, 50, 20, 15 రూపాయలకు హెచ్చించ బడినది.
- (3) ప్రస్తుత తోడ్డు ప్రాథమిక విద్యకును 100 రూపాయలు రై నెక్సు ఫీనులయ్యుకొనబడుచున్నది. 500 రూపాయల వరకు చార్జీ అధికము చేయబడినది.

ఎలక్ట్రిక్ కార్పొరేషన్. కనికాండ సమ్మెకట్టు. మొదట సాయంకాలము గా. నెల 15 గంటలకు చెన్నైలో ఎలక్ట్రిక్ కార్పొరేషన్ సమావేశమైరి. తాము కోరిన ప్రకారము కార్పొరేషన్ యజమానులు హెచ్చుతీరము నీయ లేదనియు, తనివాండ్రలో నొకనిని యజమానులు యువ్యోగము నుండి తీసివేసెననుటకు సమ్మెకట్టిరి. సమ్మెకట్టు నాపుటకు పనివాండ్ర సంఘాధ్యక్షులు జి. ఎన్. అరండేలుగారు, లేబరు కమిషనరు పాడినను అసిస్టెంటు కమిషనరు రావులవాడకు సింగరాచార్యులు గారు ఎంత ప్రయత్నించినను వీలు కాక పోయినది. మొదట తనివాండ్రు సభచేసిరి. సభ కర్మక్షర కనీంచిన అరండేలుగారు కనివాండ్రు కంటనెవలో ప్రవేశించినతాము గవర్నరుగారిలో యాటూడిరిగిన విధముగ పనిచేసేదరుని చెప్పిరి. కనివాండ్రు సభకు రాని ఇతర పనివాండ్ర తో సంకడించి చురుకాటి తయారుమన తమ అభిప్రాయమును తెలుపగలవనిరి.

నిన్న యుదయము మరల సభజరిగినది. అరండేలుగారు రాఫ్త బహదరు సింగరాచార్యులుగారు కనివాండ్రు హిస్ త జేతము చేయుచుండగా, తంతిలో నొకరు కచ్చి, కనివాండ్రలో నలుగురు కనివయకుట నిరాకరించి నందులకు యజమానులు గారిని కంపెనీ భవనమున నిర్బంధించిని తెలిపిరి. ఇది వినింతనే పనివాండ్రందర ధ్వజాట్టి తమకు శ్వాసము గలుగనంతవరకు పనిలో చేర వాలనుని కేవలము కట్టిరి. సంతతి సందర్భములను విచారించుటకు సింగరాచార్యులుగారు కార్పొరేషన్ కార్యాలయమునకు వెళ్లిరి.

సమ్మె ఇంకనడచుచున్నది. నిన్న మద్రాసు యంత్రాలయము అన్నియు, విద్యుచ్ఛక్తి లేనందున పనిచేయబాక పోయినది. పనివాండ్రు తరల నేడుదయము సమావేశమైరి. అచ్చట తాము ముందు చేజరువిన కర్తవ్యమును నిశ్చయించుకొనుట. సభాస్మృత్యాలను మురింకను చేరవందున, రేకటి వచ్చిలో వ్రాటి పగలు.

శనగగిరి రామస్వామి శుభ్రగాడు సవరణ నామోదించి
మహా హిందూ మహాశిల్పములు మానవులి కుండి ఎదమ నా పు

అధ్యక్షులు చెప్పియున్నట్లుగాను నేరము లాశాపించి
 క్షింపబడిన తన సాక్ష్యము లేవనయు కాంగ్రెసు సభ
 మెట్టిదని గమనించుట వైస్రాయ నానికి తీవ్ర విధియైనది. ఈ
 సందర్భము చెప్పి చూడలేదనయు తీర్మానమున వైస్రాయ

Mercantile Agency,
172, Bowbazar Street, Calcutta.

LORD HUNTER'S WHITEWASHING REPORT.

ENGLISH MEMBERS ACCEPT 'REBELLION THEORY'.

MARTIAL LAW JUSTIFIED.

INDIAN MEMBERS' FEEBLE DISSENT.

SECRETARY OF STATE'S DISAPPOINTING ORDER.

VICEROY'S ACTION APPROVED.

SIR M. O'DWYER EULOGISED.

SIMLA, May 26.

Lord Hunter's Report is issued in a bulky volume of 269 pages, with appendices containing maps and statistics. 100 pages are devoted to the majority report signed by the five English members, and sixty pages to the minority report by the three Indian members. The report deals fully with each district and contains a chronological statement of events in the Punjab from March to August, with details of each disturbance, damage to property, railways etc. The approximate damage in the Punjab is estimated at 25 lakhs of rupees. Both the English and Indian members broadly agree in their views on the outstanding causes and principal events leading up to the outbreaks.

Mr. Gandhi's Responsibility.

They consider that the Satyagraha or civil disobedience movement of Mr. Gandhi is responsible for undermining the law abiding instincts of the population at a time when these instincts were strained to the uttermost by economic distress, war weariness, anxiety as to the political future of India, apprehension as to the Turkish peace terms and the agitation against the policy of the Government of India in pressing forward and passing the Rowlatt Act. They do not consider that the recruiting methods employed in the Punjab had anything to do with the unrest in that province, but they point out the contrast between the awakening aspirations of India and the restrictions upon liberty inseparable from the war and post war periods. The Indian members also refer to the belief that the administration of the Punjab was unsympathetic in its attitude towards these aspirations. With the exception of the Jallianwalla Bagh and certain minor incidents, both the Indian and English members generally agree in justifying the firing done by the police and the military.

The Jallianwalla Bagh Incident.

They agree in pronouncing unfavourably upon General Dyer's handling of the Jallianwalla Bagh meeting, and upon certain of the orders passed in the course of the administration of martial law. They agree in exonerating the Government of India from all blame. The Indian and the English members differ in their view as to the precise nature of the disorders, as to the wisdom of introducing and continuing Martial Law, as to the justification for the policy pursued by the Punjab Government while the troubles were on, and as to the gravity and proper appreciation of certain of the happenings. On the broad question of the nature of the disturbances the English members emphatically state that *Open rebellion* is the only suitable description, possessing as they did a public and general object, namely, an attempt to paralyse the arm of the Government by an extensive destruction of Government buildings and the means of communication.

"The Element of Rebellion."

"The element of rebellion," the English members say, as distinct from mere riot on the one hand, and from political opposition to the Government on the other, can be traced throughout. In what sense it may be considered to lack openness we have failed to discover. They considered that the nature of the movement is not affected by the omission of the mobs to seize firearms since implements appropriate to the work of destruction were never lacking. They lay stress upon the gravity of the menace to communications, and upon the seditious language used by the mobs and the violent posters exhibited in certain places.

Indian Members Dissentient.

The Indian Members, however, while admitting that the acts of the mobs may amount to waging war in the legal sense, object to the description of the disorders as *open rebellion*, on the ground that *open rebellion* implies a rising for the purpose of turning out the British Government, which was not the intention of the rioters. They say "we are unable to agree in the view that the riots in the Punjab were in the nature of a rebellion. To suggest that they had the elements of a revolution and might have rapidly developed into one is, we venture to say, an exaggerated view of the events, which is not justified. They do not share the view of the English members as to the extreme gravity of the attacks upon railways, telegraphs and bridges, but point out the omission of the mobs to look for swords and guns, further stressing the entire absence of evidence regarding any antecedent conspiracy as a mainspring of the disorders. There is a further difference of opinion concerning the necessity for the imposition and continuance of Martial Law. The English members think that it was difficult, probably unsafe, not to assume at the time that the outbreaks were the work of a definite organisation and that it would have been imprudent to treat the different occurrences as independent and isolated riots.

"In our opinion, they say, "the situation which had arisen in the Punjab was one of extreme gravity and the authorities were justified in declaring Martial Law and partially superseding the ordinary tribunals in the different districts to which Martial law was applied." They further consider that those responsible for the maintenance of Martial law gave careful and considerate judgment, which cannot be criticised, to its continuance. On the other hand, the Indian members censure the Punjab Government for assuming the disorders to be a rebellion, and for persuading itself rather easily that martial law was necessary. They state that martial law came into existence when the crisis was past, at a time when the situation afforded no justification for it. They declare that its imposition for preventive and punitive purposes is constitutionally unjustifiable, further objecting to its continuance as wholly unnecessary.

Origin of Disturbances.

The report investigates in detail the origin and course of the disturbance in the various localities. Both the Indian and English members are in a complete agreement respecting the events in Delhi and Bombay, holding that the measures taken by the authorities were reasonable, and paying tribute to the conduct of Mr. Barron, the Chief Commissioner of Delhi and Mr. Chatfield, the Collector of Ahmedabad. The Indian members are not quite so confident as the English members as to the merit of the restrictions placed upon Mr. Gandhi's movements, but they admit the possibility that developments, dangerous to the public peace might have ensued from his presence at Delhi and in the Punjab.

The Amritsar Outbreak.

Regarding Amritsar, the English members held that the outbreak was anti-Government at every stage, hostility to the Government quickly merging into antipathy for Europeans as such, and culminating on April 10th in the brutal murder of five inoffensive persons and savage assaults on others. The Indian members think that the anti-European sentiment developed subsequent to the firing on April 10th, but do not dissent from the view that the firing was necessary.

The English members approve of the action of the authorities prior to April 13th, considering it impossible that *de facto* martial law could fail to result, from the happenings of April 10th, but while admitting the difficulties of the situation they consider that General Dyer's conduct at the Jallianwalla Bagh is open to criticism in two respects, first in that he fired without warning, and second in that he continued firing too long. They do not believe that the mob would have dispersed if warned and consider that firing would have been necessary in any case. They consider that General Dyer, through a mistaken belief that continued firing would be justified by the effect produced in other places, committed a grave error in firing too long. They find no grounds for believing that this action saved the situation and averted a second mutiny, but they do not think that General Dyer can be blamed for not attending to the wounded, as they are not convinced that anyone was exposed to unnecessary suffering for want of medical attention. This opinion is not shared by the Indian members, who, while agreeing in the condemnation of General Dyer's action, take a graver view of the whole incident stigmatising his conduct as inhuman and un-British. Regarding outbreaks in other towns of the Punjab, both the English and Indian members generally approve the conduct of the authorities, endorsing the action taken at Lahore, Kasur, Gujranwalla and elsewhere.

The Use of Aeroplanes.

The use of aeroplanes in an emergency so grave is approved but stress is laid upon the dangers inseparable from their employment and the difficulty of justifying every detail of the action taken. The Indian members emphasise this difficulty, object to certain specified incidents, and further regard as unjustifiable some of the firing done at Ghuharkhana and Sheikhpura. In considering the working of the courts set to try the offenders, the English members believe the trial to have been lengthy, detailed and careful, but regard it as inexpedient to have sent some of the accused, notably Mr. Kitchlew and Mr. Satyapal, before the ordinary courts. They note that the necessity for making excessive reductions in the original sentences could have been lessened in the case of minor offenders charges not been pressed, which when established left the tribunal no option but to pass sentences of the severest kind. They think that while the number of persons arrested and detained without being brought to trial was regrettably large, the very difficult work of arrest and investigation was on the whole not done badly or oppressively. The Indian members here differ regarding the working of the courts and the methods of arrest as unsatisfactory.

The Flogging Sentences.

All the members are agreed in commenting unfavourably upon the exclusion of outside lawyers from the Punjab, and in considering that the sentences of flogging were too numerous, having regard to the strong public sentiment which exists in India against corporal punishment. Regarding the general administration of Martial Law, the English members regret that it should have assumed such an intensive form, further condemning certain of the orders as injudicious and calculated to cause unnecessary inconvenience to the civil population.

The Crawling Order.

They object to General Dyer's order that any one desiring to traverse the street where Miss Sherwood was brutally assaulted should crawl. They also object to the orders passed at Gujranwalla and Kasur relative to salaaming. The orders passed in Lahore against the students are condemned as unnecessarily severe and serving no useful purpose. On all these matters the Indian members take a more serious view, considering these orders and some others indefensible, unjustifiable, calculated to humiliate Indians, to punish alike the innocent and the guilty, and to foment racial bitterness.

Mr. Montagu's Despatch.

The report of the Hunter Committee together with the Government of India's despatch, dated 3rd May 1920 and the Secretary of State's reply, dated India Office 26th May 1920 are published. The following is the text of the Secretary of State's despatch:—

My Lord,

His Majesty's Government have considered the report of Lord Hunter's Committee upon the disturbances which occurred in the Punjab and other parts of India in the early part of last year. They have further been informed by me of the conclusions to which your Excellency's Government had arrived in your own review of the report as expressed in your letter dated the 3rd May, the text of which you have telegraphed to me. The report and your letter naturally cover the ground which His Majesty's Government did not feel called upon to survey in detail, but their consideration of the matter has led them to definite decision upon certain of the more important questions arising out of the report and they have desired me to communicate in my reply to your letter their considered statement of these decisions. Paragraphs number 2 to 3 of this despatch contain accordingly this statement.

General.

2. The report of Lord Hunter's Committee presents the results of a prolonged and patient investigation. The Labour would be of little value if their very complete and little careful findings are not put to a practical use. The conclusions recorded have been inspired in the main by the belief that the chief duty which lies upon His Majesty's Government and the Government of India in utilising the report is not primarily to apportion blame to individuals for what has been done amiss or to visit penalties upon them but rather to prevent the recurring in the future of the occasion for blame or regret should unfortunate circumstances ever produce again a situation such as that which occurred in India in the spring of 1919. The conduct of Brigadier General Dyer at Amritsar on the 13th April and the main features of the occurrence at Jallianwalla Bagh in Amritsar city on the afternoon of April 13th 1919 are well known. They are set out at length in Lord Hunter's report and appear in minute detail in the evidence both written and oral given before the Committee by Brigadier General Dyer himself the full and the authorised text of which is now available to the public. As to the acts there is no doubt and no dispute, and it is only necessary here to recapitulate them very briefly in their boldest form. On the morning of the 13th April Brigadier General Dyer, who had arrived at Amritsar on the night of the 12th, issued a proclamation forbidding *inter alia* processions to parade in or outside the city and stating that they would be treated as unlawful assembly and dispersed by force of arms if necessary. This proclamation was read out at various places in the city in the course of the progress through the streets of a column of troops led by Brigadier General Dyer personally who left his quarters about 9 a.m. for this purpose, and returned to them about 2/30 p.m. About an hour before his return to his quarters in Kam Bagh Brigadier General Dyer had heard that despite his proclamation it was intended to hold a large meeting at Jallianwalla Bagh at 4 p.m. that afternoon, and at 4 p.m. he received a message that a crowd of about 1000 had already assembled there. Shortly after 5 p.m. Brigadier General Dyer marched from Kam Bagh with picketing parties as he had previously determined to picket the main gates

of the city and with a special party consisting of 50 Indian infantry armed with rifles, 40 Indian infantry armed only with kuris (type of sword) and two armoured cars. He proceeded straight to Jallianwalla Bagh dropping his picket parties en route, and on arrival marched his infantry through a narrow lane into the bagh and deployed them immediately right and left of the entrance. The armoured car he left outside as the lane was too narrow to admit them. Having deployed his troops Brigadier General Dyer at once gave orders to open fire and continued to fire on the dense crowd facing him in the enclosure (which he estimated at about 5000 persons), for some 10 minutes, until his ammunition supply was at the point of exhaustion. 1650 rounds of 303 mark six ammunition were fired. The total casualties as the result of this action are believed to be three hundred and nine. The number wounded has not been exactly ascertained but is estimated by Lord Hunter's Committee at possibly three times the number of deaths. Immediately after giving orders to cease fire Brigadier General Dyer marched his troops back to Kam Bagh. The reasons given by General Dyer for the severity and duration of his fire are stated as follows in his written statement furnished to the General Staff (16th Indian Division) and subsequently laid before Lord Hunter's Committee:—I had considered the matter from every point of view. My duty and military instinct told me to fire. My conscience was also clear on that point. What faced me was what on the morrow would be the *danda Panj* (this which may be translated as Bludgeon army was the name given to themselves, by rioters in Lahore) I fired and continued to fire until the crowd dispersed and I consider this is the least amount of firing which would produce the necessary moral and widespread effect. It was my duty to produce if I was to justify my action. If more troops had been at hand the casualties would have been greater in proportion. It was no longer a question of merely dispersing the crowd, but one of producing a sufficient moral effect from a military point of view not only on those who were present, but more especially throughout the Punjab. There could be no question of undue severity. The principle which has consistently governed the policy of His Majesty's Government in directing the methods to be employed when military action in support of the civil authority is required, may be broadly stated as using the minimum force necessary. His Majesty's Government are determined that this principle shall remain the primary factor of the policy whenever circumstances unfortunately necessitate the suppression of Civil Disorder by Military Force within the British Empire. It must regretfully but without possibility of doubt be concluded that Brigadier General Dyer's action at Jallianwalla Bagh was in complete violation of this principle. The task which confronted him was to disperse by force, if necessary, a large but apparently unarmed assembly which had gathered in defiance of his orders. It was possible that considering the strength of the Military force at his disposal, the size of the crowd and the general temper and attitude of the inhabitants of the city, he would have found it impossible to achieve this task effectively and completely without some firing and without causing some loss of life, but it is certain that he made no attempt to ascertain the minimum amount of force which he was compelled to employ, that the force which he actually employed was greatly in excess of that required to achieve the dispersal of the crowd and that it resulted in lamentable and unnecessary loss of life and suffering. But this is not a full statement of Brigadier General Dyer's error. There can be no doubt that large numbers of people in the assembly, many of whom were visitors to the city from surrounding villages, were ignorant of the existence of his proclamation, and the danger which they ran by attending the gathering. The proclamation was published in only a portion of the city that portion being some distance from the scene of the meeting, and no warning of any kind was given before fire was opened. It would be unfair considering the state of the city, the heat of the weather and the strain to which the troops under General Dyer's command had been subjected since their arrival in the city to lay too great stress upon the first point, but the commission to give warning before fire was opened is inexcusable. Further that Brigadier General Dyer should have taken no steps to see that some attempt was made to give medical assistance to the dying and the wounded was an omission from his obvious duty, but the gravest feature of the case against Brigadier General Dyer is his avowed conception of his duty in the circumstances which confronted him. His Majesty's Government repudiate emphatically the doctrine upon which Brigadier General Dyer based action, which to judge from his own statement might have taken an even more drastic form had he had a larger force at his disposal, and had a physical accident not prevented him from using his armoured cars. They have not overlooked the extreme gravity of the situation as it presented itself to the authorities in India generally and to Brigadier General Dyer in particular on the 13th April nor have they failed to appreciate the immensity of the responsibility which Brigadier General Dyer felt and rightly felt to be imposed upon him by that situation. They think it is possible that the danger to the lives of Europeans and to the safety of the British and Indian troops was greater than appears from the committee's report. In Amritsar itself violent murder and arson of the most savage description had occurred three days previously and the city was still practically in possession of the mob. From the surrounding country side reports were hourly, being the surrounding country side reports were hourly, being received of similar violent outbreaks and attacks upon communications and the deficiencies in these reports (due to the success of the attack on communications) were supplemented by rumour which there were little means of verifying and as little ground for disbelieving. In discharging this responsibility with the small force at his disposal Brigadier General Dyer naturally could not dismiss from his mind the conditions in the Punjab generally and he was entitled to lay his plans with reference to those conditions, but he was not entitled to select for condign punishment an unarmed crowd, which led to select for punishment had committed no act of violence, had made no attempt to oppose him by force, and many members of which must have been unaware that they were disobeying his commands.

Crawling Order.

In passing judgment upon Brigadier General Dyer for his action on the 13th April it is impossible to disregard an order which he passed some days later, and which has become generally known as the crawling order. It is unnecessary here to report the nature of this order or the circumstances out of which it arose. Had the order been carried out as a punishment upon the persons actually guilty of the crime which it was designed to stigmatise, it would

have been difficult to defend. Inflicted as it was upon persons who had no connection with those crimes with the object of impressing upon the public of Amritsar through the humiliation of these persons the enormity of the crime committed by certain individuals of that public, the order offended against every canon of civilised government. Upon a military commander administering martial law in a hostile country there lies a grave responsibility. When he is compelled to exercise this responsibility over a population which owes allegiance and looks for protection to the Government which he himself is serving this burden is immeasurably enhanced. It would prejudice the public safety with the preservation of which he is charged to fetter his free judgment or action either by the prescription of rigid rules before the event or by overconscious criticism when the crisis is past. A situation which is essentially military must be dealt with in the light of military considerations which postulate the breadth of view and due appreciation of all the possible contingencies. There are certain standards of conduct which no civilised government can with impunity neglect and which His Majesty's Government are determined to uphold subject to the due observance of these standards. An officer administering martial law must and will remain free to carry out the task imposed upon him in the manner which his judgment dictates to him as best and most effective and may rely upon the unqualified support of his superiors when his task has been accomplished. That Brigadier General Dyer displayed honesty of purpose and unflinching adherence to his conception of his duty cannot for a moment be questioned, but his conception of his duty in the circumstances in which he was placed was so fundamentally at variance with that which His Majesty's Government have a right to expect from and a duty to enforce upon officers who hold his Majesty's Commission, that it is impossible to regard him as fitted to remain entrusted with the responsibilities which his rank and position imposed upon him. You have reported to me that the commander-in-Chief has directed Brigadier General Dyer to resign his appointment as Brigade Commander and has informed him that he would receive no further employment in India, and that you have concurred. I approve this decision and the circumstances of the case have been referred to the Army Council.

Martial Law.

The justification for the declaration and continuance of martial law. There are no grounds for questioning the decision of the majority of Lord Hunter's Committee that the declaration of martial law and the partial suppression of the ordinary tribunals in the districts of the Punjab in which Martial Law was applied were justified. Chapter 11 Para 17).

Prolongation of Martial Law.

As regards the dates to which it was prolonged it is obvious that the institution of martial law involves the responsibility of deciding when it is to be revoked. The general principle is clear. Martial law should remain in force no longer than public safety demands, but beyond this there are no hard and fast criteria which can govern this decision and a retrospective judgment in the light of after events is not permissible. The fact that open disorder had ceased sometime before martial law was revoked may have been due to the existence of martial law and its abrogation might have been followed by a recrudescence. Looking back in the light of events it is permissible to argue that earlier abrogation was possible, though His Majesty's Government can feel little doubt that this argument would have been less pressed than it has been hitherto had there been no ground for complaints of the manner in which in some cases martial law was administered. But it is not permissible to condemn the authorities responsible for the decision taken who had to rely only on their anticipation of the future.

The Ordinance of 1919.

The justification for the ordinance of 1919 giving the martial law Commissions jurisdiction to try any offence on or after March 30th.

Legality of this Ordinance.

The legality of this ordinance is not at issue. That question has been recently determined by the judicial committee of the Privy Council nor is there any valid reason to question the propriety when (as was the case here) it can legally be done of antedating an enactment setting up special martial law tribunals and procedure so as to bring within their jurisdiction persons charged with overt acts of violence which were the immediate cause of and justification for the declaration of martial law. The original ordinance setting up martial law Commissions in the Lahore and Amritsar districts gave the commissions jurisdiction to try offences committed on or after the 13th April. Had this date remained unamended it would have been impossible to try by Commission persons charged with actual participation in the murders, incendiarism and destruction of property which occurred on the 10th April at Amritsar or persons charged with participation in the riots at Lahore on the 10th and 11th April and in the murders at Kasur on the 12th, and if the Government of India with the legal power at their disposal had neglected to correct the anomaly to this extent they would have omitted an obvious and necessary step towards the restoration of normal condition but the use of the power which the ordinance gave in order to apply the special martial law method of trial to persons whose offence consisted in newspaper articles and speeches which were not demonstrably and immediately the cause of the outbreak of open disorder stand on an entirely different footing, and the terms "unfortunate and imprudent" which the majority of Lord Hunter's Committee applied to this police are at all events not exaggerated criticisms, taking into consideration the acts committed under ordinance of 1919, which it is impossible to disavow. His Majesty's Government can feel little doubt that the terms of the ordinance itself were too wide and that the drafting of any future ordinance of a similar kind should ensure due limits to its applications.

Administration of Martial Law.

There is one question with regard to which it is impossible to avoid the conclusion that the majority of Lord Hunter's Committee have failed to express themselves in terms which unfortunately the facts not only justify, but necessitate. In paras 16 to 25 of Chapter 12 of their report the majority have dealt with the intensive form generally which martial law assumed, and with certain specified instances of undue severity and of improper punishment.

or orders. It is unnecessary to recapitulate the instances which the Committee have enumerated in detail in both their reports, nor would any useful purpose be served by attempting to assess with a view to penalties the culpability of individual officers who were responsible for these orders, but whose conduct in other respects may have been free from blame or actually commendable, but His Majesty's Government must express strong disapproval of these orders and punishments and ask me to leave to you the duty of serving that this disapproval shall be unmistakably marked by censure or other action which seems to you necessary upon those who were responsible for them. The instances cited by the committee gave justifiable ground for the assertion that the administration of martial law in the Punjab was marred by a spirit which prompted not generally but unfortunately not uncommonly the enforcement of punishments and orders calculated if not intended to humiliate Indians as a race, to cause unwarranted inconvenience amounting on occasions to injustice and to alter the standards of propriety and humanity which the inhabitants not only of India in particular but of the civilised world in general have a right to demand of those set in authority over them. It is a matter for regret that notwithstanding the conduct of the majority there should have been some officers in the Punjab, who appear to have overlooked the fact that they were administering martial law not in order to subdue the population of a hostile country temporarily occupied as an act of war, but in order to deal promptly with those who had disturbed the peace of a population, owing allegiance to the King Emperor and in the main profoundly loyal to that allegiance. It is difficult to believe that this would have occurred had the civil authority been able to retain a larger measure of contact with the administration of martial law, and it is of paramount importance, if in the future it should unfortunately be necessary to have recourse to martial law, that some system should be devised which will secure such contact effectively. A review of the methods and results of the trials by the summary procedure of martial law tribunals would be uncalled for. It is not however improper to observe that marked attention has been directed to its disadvantages, and to the extreme divergence between the sentences required by the charges as presented to those courts, and by the dictates of justice as they presented themselves to the reviewing authorities. It is to be hoped that as a result of the experience thus gained means will be devised whereby martial law tribunals can be improved if they have again to be employed.

The Use of Bombing Aeroplanes at Guranwalla.

With regard to the use of bombing aeroplanes at Guranwalla on the 14th April the majority of Lord Hunter's Committee expressed their views as follows:—As to the use of bombs from aeroplanes we did not think that this would be defended by any one save in cases of urgent need in the absence of other means and under the strictest limitations. Even then in our opinion that first two of those conditions were present in full force. We are not prepared to lay down as a charter for rioters that when they succeed in preventing the ordinary resources of Government from being utilised to suppress them they are to be exempt from having to reckon with such resources as remain. They then proceed to state that no blame can be imputed to the flying officers concerned for carrying out the instructions given, illustrates their defectiveness and they conclude by a recommendation that the formulation of instructions to be given to flying officers in future in similar circumstances should form the subject of careful investigation. In formulating these conclusions His Majesty's Government wish to state clearly that reconnaissance, communications, propaganda, dropping and moral effect summarise the normal and correct use of aircraft under conditions of unrest in normally peaceful countries, but emergencies may occur when owing to distance or damage to communications or both and the progress of murderous mob violence and arson which there is no other means of checking exceptions from this general position are not only justified, but necessary. It is impossible to guarantee by general or special instructions that machine guns or bombs will affect only the crowd which would be justifiably fired upon. But in future explicit orders must be required for the employment of armed aircraft in such emergencies. These orders should be issued in writing by a civil authority and should authorise only a limited amount of bombing and machine gun fire to be employed to overawe mobs which are so far as the airman can judge actually engaged in crimes of violence. The Government will see to it that instructions on these lines are issued as soon as possible. They regretfully agree with Lord Hunter's Committee that the instructions issued to the airmen who visited Guranwalla on this occasion left much to be desired in precision.

Sir Michael O'Dwyer Not Immune from Criticism.

It follows from what has been said in earlier paragraphs that on certain points arising out of this enquiry His Majesty's Government do not regard Sir Michael O'Dwyer as immune from criticism. Thus they cannot endorse the unqualified approval which he accorded on insufficient information to the action of Brigadier General Dyer at Jallianwalla Bagh, and they think it unfortunate that he did not adhere at the time to his first impulse to withhold both praise and blame on a matter with which as a civil officer he was not in the circumstances directly concerned. The motive which evidently prompted him to adopt another attitude and to maintain that attitude subsequently and in the light of fuller knowledge are less open to criticism. As regards the administration of martial law generally, Sir Michael O'Dwyer had evidently contemplated arrangements by which Civil Officers would be accorded a recognised position to advise on military administration and the Martial Law manual which your Government have under consideration should ensure that in future this plan is brought into operation. With the general question Sir Michael O'Dwyer administration of the Punjab His Majesty's Government are not now immediately concerned. They recognise that it has formed the subject of much controversy in India and that a widespread impression has been engineered that the Punjab Government under his direction was hostile to the educated classes, and was determined to suppress not only illegitimate but also legitimate and constitutional political agitation. While they sincerely trust that this atmosphere may be dispelled, they are fully conscious of the difficulties of the situation with which he was faced. Conspiracy, the activity of enemy agents, the rise in the cost of living, and the necessity of

furnishing the bulk of the vast number of recruits for the Indian army which the needs of Empire required, though fortunately powerless to disturb the loyalty of the province, as a whole caused constant anxiety throughout his term of office. That term has now ceased. A long and honoured connection with India has ended, and His Majesty's Government desire here to pay a tribute to the great energy, decision and courage which Sir Michael O'Dwyer brought to the task through a period of exceptional difficulty and to express their appreciation of his services.]

Conclusion.

As to the conclusions which Your Excellency's Government have recorded on the matters arising out of this report I am glad to find that I am in general accord with your views save in so far as otherwise appears from the foregoing paragraphs and I have little further to add at the present moment. Your Excellency's Government will however understand that the publication of documents in which the public both in India and in this country is vitally interested is not necessarily a final settlement of all the large questions involved. I shall expect you to submit for my early approval the draft of the Martial Law Manual which you have under consideration. To this matter I attach the utmost importance. I need hardly say that I most earnestly trust that occasion may never arise for the enforcement of such rules but this enquiry will have served a valuable purpose. It results in the enactment of a code of regulations calculated to ensure a human foresight which can serve a system of administration which is at once adequate to repress disorder to secure the speedy, just and fitting punishment of its promoters, and which yet subverts no more than the fulfilment of those requirements necessitates the ordinary rights and course of life of the people at large, and adheres to the processes of civil justice, and Government. For in view of conditions which threaten the existence of the martial law is a necessary remedy, but it is a remedy which unless applied with wisdom and good judgment loses its value. It is therefore incumbent upon us to do all in our power to prevent the depreciation of its value by misuse.

Deportation.

The same observations apply in my judgment to a deportation an expedient which in its present form it is so notoriously difficult to employ and the effects of which are so incapable of exact estimation. His Majesty's Government find it necessary to criticise in strong terms the conduct of certain officers charged with the administration of martial law, and Your Excellency's Government have indicated that all proved cases of abuse of their powers on the part of subordinate officers of the police and other services will receive due notice.

Tribute to Officers and Sympathy for Bereavement.

His Majesty's Government desire me to express to you in no uncertain terms their warm endorsement of your appreciation of the conduct of officers and men both civil and military British and Indian upon whom fell the heavy task of assisting the people of India to recover their fair name for loyalty and orderliness. The burden thus imposed upon officers and men of His Majesty's British and Indian armies of his Police force and of His Civil Services who had already borne with fortitude but not without fatigue, the trials and strain arising from a long drawn war was a heavy one. In setting themselves to their task these men proved true to the great traditions of their service. His Majesty's Government wish further to express the profound regret they equally with Your Excellency's Government feel for the loss of life which these disturbances occasioned, and their deep sympathy with those to whom the events have brought personal bereavements.

Conclusion.

In conclusion I am glad to have this opportunity of assuring Your Excellency of the sense of obligation which His Majesty's Government feel to you personally for the manner in which you have fulfilled your trust. Great as is always the burden borne by the Governor General of India, the worldwide circumstances have combined to lay upon you a degree of anxiety such as has only at long intervals fallen upon any of your illustrious predecessors. His Majesty's Government should be fortified by the knowledge that they continue to repose the fullest confidence in Your Excellency's discretion inspired as they feel certain it has constantly been by the signal aim of the good of the peoples whose Government is committed to your charge.

(Sd.) EDWIN MONTAGU:

Despatches to and from the Secretary of State.

Disturbances in Delhi.

First Fruits of the Satyagraha Movement.

SIMLA, May 25.

A *Gazette of India* extraordinary publishes despatches to and from the Secretary of State on the Hunter Committee report. The Government of India in their despatch dated 3rd May, covering 22 pages of foolscap, review the majority and minority reports and observe that the disturbances in Delhi were the first fruits of the Satyagraha movement. They accept the unanimous finding of the committee regarding the disorders in several parts of the Bombay presidency including Viramgam and Ahmedabad, the outbreaks were marked by ferocity, and sympathise with all those who suffered at the hands of mobs particularly with relations of Mr. Madhav Lall, Magistrate and two police officers, who were done to death in a dastardly manner.

Measures taken at Amritsar.

Regarding the measures taken at Amritsar till 12th April, Government endorse the finding of the committee that the situation was one of great difficulty, but regret that the civil authorities found it incumbent upon them before the proclamation of martial law to hand over the control to the military. It is not clear who was responsible for the complete abdication of civil authority but Government propose to make further enquiry.

Differences in Measures of Condemnation of General Dyer.

Noticing the differences in measures of condemnation of General Dyer by the majority and the minority regarding the Jallianwallah Bagh incidents, Government consider that General Dyer should have given warning to the crowd before opening fire. There was not such an emergency as to render this precaution impossible. His action

in continuing to fire after the crowd had begun to disperse was indefensible and exceeded all reasonable requirements of the case. He showed a misconception of duty which resulted in lamentable and unnecessary loss of life but Government are convinced that General Dyer acted honestly in the belief that he was doing what was right and in result checked the spread of the disturbance to an extent difficult now to estimate. The only justification that could be pleaded for his conduct would be military necessity arising out of the situation before him and in the area under his jurisdiction. In circumstances such as General Dyer was confronted with an officer must act honestly and vigorously but with as much humanity as the case will permit. We recognise that in the face of a great crisis, an officer may be thrown temporarily off his balance in his judgment. Nevertheless we can arrive at no other conclusion than that General Dyer acted beyond the necessity of the case, beyond what any reasonable man could have thought to be necessary and that he did not act with as much humanity as the case permitted. It is with pain that we arrive at this conclusion for we are not forgetful of General Dyer's distinguished record as a soldier or of his gallant relief of the garrison at Thal, during the recent Afghan war. We must however direct that the judgment above pronounced be communicated to the Commander-in-Chief with the request that he will take appropriate action.

Minority Criticisms of Sir Michael O'Dwyer's Approval of General Dyer's Action.

Referring to the minority criticisms of Sir Michael O'Dwyer's approval of General Dyer's action, Government think, making allowances for a difficult situation, that he would have acted more wisely, if before expressing approval, he had taken steps to ascertain more fully the facts and circumstances of the firing. Hon. Mr. Shafi differs from the majority regarding Amritsar and agreeing generally with the minority rejects the theory that General Dyer's action at Jallianwallah Bagh saved the situation in the Punjab and averted a rebellion similar to that of the mutiny. In his opinion the disturbances on and after 14th April in Gujranwalla, Gajarat and Lyallpur were results of the commotion caused by the Jallianwallah Bagh affair.

Change of the Veil of Secrecy.

The despatch next disposes of the change of the veil of secrecy of this matter and the allegation that Government had been guilty of suppression of the truth and accepts concurrent findings of the committee with regard to the disturbances in the Lahore district and the measures taken to suppress them. Messrs. Fyson and Broadway are praised for their handling of a difficult situation. After agreeing with the majority verdict on events in Gujranwalla and fourteen other places, Government agree with committee that misrepresentation of the Rowlatt Act was an important cause of the outbreak.

Disorders.

Whether it is correct or not to say as the minority do that disorders were not due to any active representations of Sathyagraha movement did so with intention of using it for purposes of promoting disorder. (sic)

Prohibiting Mr. Gandhi from Entering Delhi.

Government then considered and still consider that the course adopted in prohibiting Mr. Gandhi from entering Delhi and the Punjab was amply justified in view of the fact that he was the leading spirit of the movement intended to paralyse Government.

Introduction and Continuance of Martial Law.

While the Government of India agree with the majority regarding the introduction and continuance of Martial Law. Mr. Shafi differs from them and says there being no organised or preconceived conspiracy to subvert British Rule behind these disturbances and the vast rural tracts in the five districts concerned having remained tranquil and loyal there was no open rebellion as alleged and no justification for proclamation of martial law. Further disturbances having been quelled before martial law was actually enforced, there was no justification for its enforcement or maintenance and it was uncalled for. The Government of India accepted the view that administration of martial law in Punjab was marred in particular instances by misuse of power by irregularities and by injudicious and irresponsible acts. They further agree that while the principle of the ultimate supremacy of the military authorities must be kept in view still in practice executive instructions should be given to all officers who may be called upon to administer martial law which will guide them in the discharge of their duty. They agree with the minority also in their criticism and condemnation of certain officers, notably Col. O'Brien Mr. Bosworth Smith and Mr. Jacob for various orders passed by them in the administration of martial law and that these officers acted injudiciously and in some cases improperly.

Tribute to Sir Michael O'Dwyer.

Concluding, the Government of India pay tribute to Sir Michael O'Dwyer, who they consider acted with decision and vigour in a time of great danger and was largely responsible for the quelling of a dangerous rising, which might have had widespread and disastrous effects on the rest of India. They express great appreciation of the conduct of troops both officers and men, who acted with admirable restraint under most trying circumstances in the suppression of the outbreak. Officers of the Civil administration are complemented for having maintained a high standard of conduct and devotion to duty and the services of nonofficials, who did their best to stay the agitation are acknowledged.

One Lesson of Supreme Importance.

The Government of India draw one lesson of supreme importance from the events of April 1919.

Make them Guard Against.

They observe it will make them guard against disorders from Civil disobedience movement which was their chief immediate cause. When the movement was initiated it was apparently not obvious to its promoters as it was to all thoughtful persons that in India in its present state of development whatever may be the case in other countries the unsettling effect of advice to public in general to break selected laws was likely to lead to a situation which might involve overthrow of all law and order. The bitter experience of last year removes this question from the category

of doubt and those who henceforth inaugurate such movements from whatever motives cannot feel uncertain as to the consequences of invoking forces which they can neither direct nor control. We can only hope in future all right thinking persons will set their faces firmly against the deliberate playing with fire which is involved in the promotion of such movements.

Press Comments.

"Englishman."

CALCUTTA, May 27.

Commenting on the Hunter Committee Report the *Englishman* enters into a strong defence of General Dyer and says:—That in the plain tale of events related in the report is to be found the justification for all that was done by the authorities in the Punjab. The paper adds that while regretting the severity that the times and circumstances required it cannot but conclude on all evidence before it that had it not been for that same severity something very much terrible might have developed.

"Statesman."

The *Statesman* justifies the strong and severe measures taken by General Dyer and says:—That the difficulty in which the Hunter Committee, the Indian Government and Mr. Montagu found themselves in judging General Dyer's conduct arises from their too absolute acceptance of the doctrine that no violence should be employed in excess of immediate requirement. The paper questions the justice of the penalty inflicted upon General Dyer who saved the Punjab.

"Indian Daily News."

The *Indian Daily News* calls the majority report, while washing and asserts that public opinion both here and in England will give unstinted support to the minority report.

"Amrita Bazaar Patrika."

The *Amrita Bazaar Patrika* is surprised at the inadequacy of the punishment meted out to General Dyer. The paper further states that the majority report may whitewash the doings of General Dyer but it will only deepen the popular feeling caused by the happening in the Punjab.

Non Co-operation.

BOMBAY, May, 26.

The Hon'ble Mr. Bhargava has telegraphed to the President, Central Khilafat Committee, as follows:—In my own emphatic view the non-co-operation policy is suicidal to the interests of the country and the Mussalmans, and I regret I cannot associate myself with it and therefore resign the membership of the committee.

News in Brief.

—0—

H. E. The Governor and Lady Lloyd will take up their residence at Government House Ganesh Kind (Poona) on 3rd June.

The Crown Prince of Rumania and party arrived yesterday morning at Rangoon and were greeted at the jetty by civil and military officials.

Arrangements are being made to hold a Central Khilafat committee meeting at Allahabad on the 1st and 2nd June next to discuss the Turkish peace terms.

The Calcutta corporation at to-day's meeting, resolved to present an address of welcome to the Prince of Wales during his visit to Calcutta.

The first drawing room for many years was held by H. E. The Viceroy and Lady Chelmsford at the Viceregal Lodge last night and was a brilliant function. Over 300 ladies attended.

Before the Deputy Magistrate of Howrah on 26th an application for bail was made on behalf of two Mahomedans who had been arrested recently in connection with Colonel Tuftnell murder and the Magistrate refused bail.

Mr. Tytwiller, General Manager, Tatas Steel Works is leaving on 6 months furlough and is expected to start on 26th. It is understood that he wanted to ascertain the views of the general body of workmen before he left and had asked the labour association to call the meeting which unfortunately ended in a fiasco.

The Associated Press says:—It is understood that a movement is on foot to establish a new cadre in the Education Service for a suitable number of male European or Anglo Indian teachers for employment in European schools in the Madras Presidency.

The Tilak Purse Fund which was started last year to pay off the Tilak-Chirol case expenses was presented to Mr. Tilak in a public meeting convened for the purpose at Poona together with an address of appreciation of Mr. Tilak's work in the country's cause. The Tilak Purse Fund amounts to nearly three lakhs of Rupees. The total receipts up to date amount to Rs 236,000 while the total expenditure in the Chirol case in India and in England amounted to Rs. 254,000 leaving a net balance of Rs. 510 after collecting expenses have been paid.

With the permission of the General Manager a public meeting of the employees of the Steel works was called this evening at 5 P. M. at Jugesalai Thana compound. Babu Teja Singh explained in Hindi the recent notes regarding provident fund, accident pay, service and leave. He was frequently interrupted by the crowd who expressed dissatisfaction at no declaration being made regarding the bonus and pay for the period of the strike. Babu Teja Singh asked them to think of the concessions made and tried to explain the present situation but the crowd protested loudly and in spite of all attempts of the leaders the meeting became uproarious and dispersed in confusion. Mr. Kirkpatrick, Labour Inspector, attended the meeting. The more sober portion of the workmen appeared to be satisfied with the concessions.

అంగరత్న డిపో, కాశీనాథ,

185, మాంటెనెజ్, మదరాసు.

రెడ్డి మహాసభ

అధ్యక్షులు : కట్టమంచి - రామలింగా రెడ్డిగారు
ఈనెల ౨౯, ౩౦, ౩౧ వ తేదీలలో నెల్లూరునందు జరుగును.
రెడ్డి మహాశయులందరు విచ్చేయ ప్రార్థితులు.

నెల్లూరు,
8-5-20.

వార్తా .. రామరెడ్డి,
(2౩౩1) ముఖ్యకార్యదర్శి.

శ్రీచెన్న పురి ఆయుర్వేద కలాశాల.

తేదీ ౧౯౨౦, మదరాసు.

(విశ్వ భారతవర్షీయ ఆయుర్వేద విద్యాపీఠానుమోదితము)

సూత్ర తరగతులు ౧౯౨౦-వ జూలై నెలలో ప్రారంభమగును.

కరణనియమితకాలము నాలుగు వర్షములు.

సంస్కృత శాఖ:—ఆయుర్వేదాచార్య, విశారద ఆయుర్వేదభూషణ, భిషక్ (వైద్య) కరీష్
లకు విద్యార్థులకు విద్య గణకబడును.

ఆంధ్ర, ద్రవిడ శాఖ:—భిషక్ కరీష్కు బోధనానికి విద్య గణకబడును.

ఋషులయి కరీష్కు గూడ విద్యార్థుల తర్ఫీతు చేయబడుదురు.

జీవములు:—ఆయుర్వేదాచార్య తరగతికి మాత్రము నెలకు రూ॥ ౫ లు.

ఇతర తరగతులకు 3 లు.

ప్రవేశము గోరువారు జూన్ ౧౫ తేదీ లోపున దరఖాస్తుపాఠములను ప్రిన్సిపలుగారికి

మంపుకొనవలెను. ఇతర వివరములు తెలియగోరువారు ప్రిన్సిపలుగారికి వ్రాసికొనవలయును.

నోటిసు

వ్యాపారము అధికముగా విస్తరించి అవలంబింపమైన పృథ్వియుగటవలన 1913
వ సం॥ ఇండియన్ కంపెనీను ఆర్థిక నష్టపరించి యెక్కువ శక్తి కలుగుజడిగల బోర్డు
ఆఫ్ డైరెక్టర్స్ లేటు వారిలో మా కంపెనీని జాయంట్లు పాకు కంపెనీగా మార్చు
టకు నిశ్చయించబడినది.

ఒక్కొక్క వాటాకును నామకార్తమైన ధర రూ॥ 50-0-0. కదరు మొత్త
మును యీ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము చెల్లించవలయును.

అలాట్టుమెంటులో రూ॥ 15-0-0 కంకనలయును. మిగిలిన పైకమా కో
రికప్పుడు చెల్లించవలయును.

అనేకమైన వాటాలు యిదివఱకే యీ కంపెనీలో సంబంధము గల గొప్ప
వారికి యచ్చివేయవట్లు వాగ్దత్తము చేయబడినది. కొద్దివాటాలు మాత్రమే యిత
రులకు ఇచ్చటకు మిగిలి యున్నవి.

వాటాలు కొనుటయందు ఇష్టము గలవారందరు ఆశాభంగము కలుగకుం
డు నట్లు తీర్మానమే యీ క్రింది విరువామాకు దరఖాస్తులు మంపుకొనవలయును.

N. B. ఎవరైనను దరఖాస్తులో కోరికన్ని వాటాలు ఇష్టపడెనని తేలికపేసి
వారికి యేలాటి నిష్పంధము లేదు.

జనరల్ మానేజర్

ఇండో బ్రిటిషు ట్రేడింగు కార్పొరేషన్,

నెం. 65, అపోలోస్ట్రీటు, ఫోర్టు, బొంబాయి.

The General Manager,

The Indo British Trading Corporation,

No. 65, Apollo Street, Fort, Bombay.

హంటరుసంఘ నివేదికము

బొంబాయి 'క్రానికల్' హంటరునుండి నివేదికము
అవసరమగు రాజకీయ సందర్భములవలన ఆలస్యమగుచున్నది.
దానియొక్క స్వభావమునుగూర్చి 'రెయిల్వే మార్బు' ప్రతీక
ముండిగా ఇట్లు మూలించుచున్నది. జలియన్ వాలాబాగ్ లో
జనరలు డైయరు జ లమిద చాలాసేపురకు కాల్పులునే
యొందుట పెద్ద పొరపాటుని మాత్రము అధిక సంఖ్యాత్మక
ఆభిప్రాయమై యున్నది. కంబాలు ఘోరకృత్యములనుగురించి
ఇంకకంటె పెక్కుకొంత ఖండనము ఏమియు చేయబడలేదు.
అంతయును పులిమి పుచ్చుటయేగాని వేరేమియులేదు. అధిక
సంఖ్యాత్మక నివేదికమైన ఆంగ్లేషము మాత్రము సంతకము
చేసిరి. స్వల్ప సంఖ్యాత్మకమగు హైందవులంద
రును కంబాలుయరంతములను గూర్చియు
కర్నూలుచారి ఉదాసీన భావమును గొంతుబెట్టలేక ప్రీతముగ
ఇండియనున్నారు. ప్రభుత్వమునై జనులనుబాంధువులు చేయ
వదని అధిక సంఖ్యాత్మకమైన ఒక్కొక్కరున్నను, ప్రతికాశ
నము మాత్రము నెయ్యిసియేయని అభిప్రాయపడిరి. కానినైవక
కాశనము చాలకాలమునుండి తప్పకుచున్నది. జనరలు డై
యరునుగూర్చినివేదికము చక్కగా వ్రాయుచు అతడుకావించిన
దురంతమును ఖండించక నిరాయుధులగు ప్రజలపై కాల్పులునే
యొందుటమాత్రము బాగుగ లేదనుచు తెలిపిరి. అధిక సంఖ్యాత్మ
కమైన జనరలు డైయరు ఉత్తరీకృత ప్రకర్తించెనుచున్నది.
నిరాయుధుల విమోచనములనుండి శాం
లులు వేయుట కిష్టపరియముచున్నారు. ఆయు
ధకట్టములనుండి నిరాయుధులగు నిర్దోషులనుదాగు ప్రజలపై
రుపాక్షము ప్రేక్షించుచు జనరలు డైయరును ప్రకటించిరి.
విద్యార్థులను హింసించుట వీధులలో ప్రావలాదులు పాతలె
నను కక్షినిధింజుట మొదలయిన ప్రారక్రమములన్నియును గా
లికొనుకొట్టబడిన. భారతీయులందరూను ఈనివేదికమును గ
ర్హించుచున్నారు. హైందవ సభ్యులమాత్రమే దురదృష్టము ఖం
డించుటవలన ఈసంఘము కేంద్రములలో ప్రభుత్వవారి
యొద్దేను కల్లనియగుచున్నది.

సమ్మెకట్టు

అమృతసరములోని డి. సి. డబ్ల్యూ. నెల్సన్ చక్క
మెత్తులోని 230 గుండు తనివారలు సమ్మెకట్టి, ఆస్థలను సం
దర్శి రెయిల్వే సమ్మెకట్టుతో కలిసికొనిరి మక్కమెత్తు
నూతనంబైంట్టుగాను మూడు దినములకు మక్కమెత్తును
మూసివేసి, వారుమరల పనికివచ్చుటయే లేక వారి కిరీము
లు తీసికొని నిలిచిపోవుటయే అనువిషయమును తీర్మానించు
కొనుటకు వారికి 20 తేదీ వరకు ఆవకాశమిచ్చిరి. ఆవకాశం
బ్రు ఈ రెండిలో నేదియును లేయలేదట.
అమృతసరము - అమృతసరములో సమ్మెకట్టిన వారు
కొద్దిమందియే. వారిలోకొందరు ఇప్పటికే పనిలో ప్రవేశిం
చిరి.
ఫిరోజ్ పూరు - బ్రాఫిట్ కాఫలోని తనివారు 20 గుండు
ను, లోకోమోటివ్, బండ్లు, వాగ్డోల కాఫలవలనవారు అనే
కులును సమ్మెకట్టియున్నారు. - తని ఆటంకములేక జనుగు
చుండుటకు తని ఏర్పాటులు చేయబడియున్నవి.
కామార - కామారలోని తనివారలు సమ్మెకట్టి
యున్నారు. తనివారిని నిరాకరించుటకై 21 తేదీ నాయంకా
లను కామారనుండి యొకతంబెనా రైలువచ్చును. అచ్చటి వైయు
ద్యోగస్థులందఱను, నేకవర్గమువారిందరును సభివేసి, తానుం
దరుల కడపటివరకును ప్రభుత్వ ప్రకారమునై యుండెల
నిదన తీర్మానించుకొనిరి.
కరాచి:—కరాచిలో సమ్మెకట్టిన వారిసేవలును
రైలు ప్రయాణ ప్రవేశించిరి. దాదాపు అందరును కనిపింపిరి.
సమ్మెకట్టినవారు. అయితే ఆవార్త కడవరకును అంత తేటగా
లేదు.
లాహోరు:—లాహోరులోని స్థితియును కరాచి
లోని స్థితియేగాకనే యున్నది. రెయిల్వే కట్టడములో
నివేదించుచున్న సమ్మెకట్టినవలనిధియును అధికమై, రెయిల్వే
కట్టడములలో కాపురముందు సమ్మెకట్టు దాగుండఁగల ఆ
రెయిల్వే ఇంజను ఖాళీవైయునుననెదని నోటియును ప్రకటిం
చిరి. సమ్మెకట్టి నుండినప్పటికిని రెయిల్వేయొద్దలోనే కాపు
రముండనిచ్చినందున, ఆవినవాయనల రెయిల్వే అధికారులు
చాలాకాలం కనీంచెయ్యుండిరి. ఇకనొక నిమిషమాత్రమైనను
వారి నడచు నుండనియ్యకు.
బొంబాయి వరేణలోని డి. సి. అంబు సి. వి రెయిల్వే
తనివారు వారి మూలము మోచ్చుచేసెద వను వాగ్దాతమునై
పనిలో ప్రవేశించిరి.

మద్రాసు కార్పొరేషన్.

ప్రత్యేక సమావేశము.

వాటర్ అండు డ్రాయినేజీ స్పీకరుగారు ఆయెన్సి ఖర్చులలో అర్థభాగము భరించదలచిన చెప్పే ప్రభుత్వము వారి కార్పొరేషన్ వారికి తెలియజేసిరి. ఈ విషయము ఆలోచించుటకు కార్పొరేషన్ కౌన్సిల్ను ప్రత్యేక సమావేశముగా జరిపిరి.

సామాన్య ప్రభుత్వమువారికి చెప్పే ప్రతి ప్రభుత్వము జరిపించవలసిన మొత్తము మొత్తము సమావేశములో అర్థభాగము నిర్ణయించబడెను. దానికొరకై చెప్పే ప్రతి యొకరి కొన్ని ప్రతిపాదనలు ఆర్డీవోకడకు సమావేశ పరచబడినవి. ఇందులో కార్పొరేషన్ వారికి ఆర్డీవోవారికి రెండు రూపాయల వారీ ఆర్డీవోవారికి ఒక రూపాయ వారీ అర్థభాగము చెప్పిరి. ఈ సమావేశములందరూ ఏగిరింగుగా ఆమోదించిరి.

డ్రాయినేజీ వాటర్ల వర్గము.

అర్థభాగము కార్పొరేషన్ వారి ఆదాయములకు గురించి చెప్పే ప్రభుత్వమువారు ఆర్డీవోవారికి తెలియజేసినవి. ఇందులో ఇంతకన్న ఎక్కువ మొత్తము కార్పొరేషన్ వారికి చెప్పించలేదనియు, కావున ప్రభుత్వము ఖర్చులపై ఇర్బిలవలన అర్థభాగమును అంగీకరించుట యొక్కదనము గా, తాగ రాణి కౌన్సిల్ గారు చెప్పిరి.

మహమ్మద్ ఉస్మాన్ గారు యీ క్రింది తీర్మానమును ప్రాతిపదిక.

ప్రభుత్వమువారి సమావేశ కార్పొరేషన్ వారు కందకములు సమర్పించుచున్నది. అయినను ఇంక ఎక్కువ మొత్తము ఇచ్చవలయునని ప్రార్థించుచున్నది. ఇది కన్సెక్షన్ గాను కొరత మొత్తమును సమర్పించునని సభ్యులు కోరుచున్నది.

ప్రభుత్వమువారి సమావేశము ఆంగీకరించుట యొక్కదనము అధికముగా కొరతకొరకై దనియు, కావున కార్పొరేషన్ వారు చెప్పిరి.

చర్చ జరుగుచుండగా సభ ముగించబడునని మదన గోపాలనాయుడు గారు రాక తీర్మానమును ప్రాతిపదిక.

మొదట మొదటి గారు డ్రాయినేజీ స్పీకరు విషయము మాత్రమే చర్చించెద నని చెప్పిరి.

సభ నిలువలయునని సభ సభ్యులు నిరాకరించినది. ఉస్మాన్ గారు తీర్మానము ఆమోదించబడినది.

మద్రాసు ఎలెక్ట్రిక్ సప్లై.

కార్పొరేషన్.

మై కంపెనీ ప్రెసిడెంట్ కార్పొరేషన్ సభ్యులు కార్పొరేషన్ వారికి సభ్యుల సమావేశము జరిపించుటకు నిర్ణయించిరి. ఇది కార్పొరేషన్ తీర్మానము ప్రకారము. సభ్యులు వారి క్రింది తీర్మానము ఆమోదించిరి.

(1) మై కంపెనీ యందు నివేదించిన ప్రాంతములందు పరిశోధనా కర్మ ఎక్కువ అయినందులకు వారికి చెప్పిరి. కొన్ని సమయములందు ఎలెక్ట్రిక్ పావర్ట్ల పైకి తగ్గిపోవుట నుండి నివారించునట్టి.

(2) కార్పొరేషన్ కోరికలను యిచ్చి కొన్ని ఆపాదలు జరిపించిరి. కార్పొరేషన్ ఎలెక్ట్రిక్ వంటలు ఆర్డీవో కొరతను, 4 కేజీ ప్రేషనులందు పరిశోధనా కర్మ మాత్రమే కొరత. యెలెక్ట్రిక్ లు ఉద్భవించును ఉత్తము అధికముగా నుండుటకు వంటలు కొరతను. యెలెక్ట్రిక్ లు పరిశోధనా కర్మ ఎండలో తిరుగుదలను వారికి మాత్రమే తలపాగాలు ఉండువును కొరతను గాని అందుకు కొరతను.

(3) కనీసము కనీసమునని ఒక్క కార్పొరేషన్ కొరతను. తీర్మానము విషయము ఉదహరించి యిందుకు ఆనక సరము.

(4) ఒకర్ మొదట రెండవ రోజు ఇంజనీర్లను.

(5) రైల్వేలందు కరెంట్ ఒక ప్రాజెక్టును ధనుస్సు పంచవలయునని కొరతను జరిపిరి.

(6) ప్రాజెక్టును ధనుస్సు కాక గ్రామీణులకు ధనుస్సు పాపించుటను.

(7) ఒక తీర్పు మెడికల్ కమిషన్ మొత్తము.

(8) కనీసమునని వారములు ప్రతివారీకి ఉండలేదు.

(7) ట్రాన్స్ ఫార్ము 2 ఏకరములకు ప్రతివారీకి ఇయ్యలేదు.

(8) జింక్ పీల్స్ బయట పెండ్లకత్తి, మలములను సర్వసమావేశము కొన్ని ధనుస్సును నివారించి కొన్ని సమయములకు కొన్నిగా అధికముగా అయినందున ప్రార్థించుట.

గూమారు (నెల్లూరుజిల్లా) వార్తలు.

కాలమానము

(ఒక విశేషమును యొద్దనుండి)

ఎండలు అతి తీక్షణముగానున్నవి. మధ్యాహ్నపు వేళలందు మేఘములు కమ్ముచు తొలకరి చిరుముల పడుచున్నవి. బహుశావధి భరణలో ఏ మాత్రము భేదము కనుబడుటలేదు. ఈ మధ్య పల్లెపిట్టోద్ధార యీ జిల్లాలో 2.97 మదరాసు పల్లె చొప్పున బియ్యము విక్రయించబడుచున్నది ప్రచురించుచుండిరి. అంతమాత్రపు పుణ్యకాలమైనను ఎప్పుడు కలుగునో యని ప్రజలు తమాషాపడుచున్నారు.

తాలూకాబోర్డు ప్రెసిడెంటు.

మహారాజశ్రీ టి. నరసింహాచార్యుల వారి టరము అయిపోయినది. మా గ్రామ యూనియన్ పురాతన చేర్మక గారగు మరీక్ సాపాబు బహదరుగారు యీ పదవికిగాను ప్రయత్నించునటుల తోచుచున్నది. వీరు సుమారు 12 సంవత్సరముల కాలము యూనియన్ చేర్మక పదవియందుండి చాలా కష్టపడియున్నారు. కాన వీరు మరి కొంతకాలము అలసట తీర్చుకొనవచ్చును. ఇందు మూలమున చిరకాల అధికార వ్యాప్తి కలిగి, కార్యక్రమమును బాగుగా నెరిగి యుండినట్టియు, ఇంకను కొంతకాలము వారియొక్క దేహవార్యమును తాలూకాభివృద్ధికి వినియోగించి తలచుకొనినట్టి మ. రా. శ్రీ. నరసింహాచార్యుల వారికి అవకాశము కలుగజేసినవారగుదురు. తాలూకాభివృద్ధి గోరు బోర్డు సభ్యులును, జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు వారును యీ విషయమై ఆలోచించి ప్రార్థించుట.

యూనియన్.

గూమారు గ్రామములందరూ మాత్రమే చేర్మక గారి యొక్క పరిపాలనా పద్ధతిని గురించి, వర్షంబు రాకకై ఎదురుచూచుచున్న చక్కోర పక్షుల రీతి కాచియుండిరి. కాబట్టి చేర్మక గారు మరికొంత ప్రాంతంలో పాటుపడవలసియున్నది. గ్రామములోని బొటలను గురించియు కనాయి దుకాణముల గురించియు వీరు త్వరలో చర్చ పుచ్చుకొనవలయును.

క్లబ్బు

మా గ్రామములోని క్లబ్బు చాలా దురవస్థకు వచ్చుచున్నది. క్లబ్బు భవనము నేడో రేపొకరింద కూలగలను. ఎన్ని దినములనుండియో ప్రయత్నింపబడుచున్న పెన్సినురంగమా యంతవరకు సిద్ధము కాకయున్నది. గూమారు డివిజన్ ఆఫీసరుగారు, తహసీలుదారుగారు, మొదలగు వార లిందు సభ్యులుగా చేరి దీనిని అభివృద్ధి చేయి ప్రార్థించుట.

రైలు ప్రేషణ.

వెర్ల ప్రేషణనుండి, చిన్న ప్రేషణను సోపుటగాను నిర్మించబడ్డ వంతెన వై కచ్చు లేనందున ప్రయాణీకులయొక్క ఆనందము తగ్గవలయును. ఇందువలన రైలు ఆపాదములకు వెరవకుండా జరుగు కమ్ములను దాటిపోవుటకై నా యిచ్చు పడుదురు. కాబట్టి మహారాజశ్రీ దివాన్ బహదరు ఆర్. రామచంద్రరావు సాపాబుగారి వరకే ప్రయత్నపు కలెక్టరుగారు కూడ, పూర్ణ శ్రద్ధ వహించి వైకచ్చు వేయించినచో వారి యొక్క మేలును ప్రయాణీకులు మరచజాలరు.

గ్రామ కాపుదారి.

తాలూకా పాడ్ క్వార్టర్స్ గ్రామములలో రానుల యందు గడ్డుతిరుగుట పోలీసువారియొక్క విధియేనా? అయిన ఎడల మా గ్రామములోని పోలీసువారల ఎందువలన వారి యొక్క విధి కృత్యములను నెఱవేర్చుట లేదో తెలియపరచగలరా?

తిరువూరు వార్తలు.

మా తాలూకా ముఖ్యస్థానము తిరువూరునుంచి కంభం పాడుకు మార్చెదమని కృష్ణాజిల్లా విభాగ ప్రకటనలో గవర్నమెంటు వారు ప్రచురించిన వెంటనే మా ప్రాంత ప్రజలలో నొక పెద్ద కలవరము జనించినది. తిరువూరు, తాలూకా గ్రామము లన్నిటిలో విశేష జనసంఖ్యగల బస్తీ గ్రామములనుచేతను తాలూకా వ్యాపారమున కంతయు కేంద్ర స్థానములనుచేతను అనాదిగా తాలూకా ముఖ్యస్థాన మిచ్చుటనే యుండుటచేతను అనిమిత్తముగా గవర్నమెంటువారు చేసిన నూతన ప్రజలకం దరకు అక్రమము తోచినందున తమ అసహ్యులని వెల్లెచుచ్చుటకు 16-5-1920 మా రాములవారి ఆలయములో నొక పౌర సభ సమావేశమయ్యెను.

రాజంపేట యొక్క జమీందారులగు శ్రీ రాజా గాడిచెల్ల వెంకటగోపాల కృష్ణారావు పంతులుగారు సభ్యులుగా నుండిరి. సభాభ్యుత్థులు తమ ప్రారంభోపన్యాసమునకు

విషయమునంతయు విపులముగా విమర్శించి శ్రీ సర్కారు వారి నూతన కార్యరూపమును ప్రతిపాదించి గలగు విశేష నష్టములను స్పష్టికరించిరి. తదుపరి మా ప్రాంత ప్రముఖులలో కొందరు యీ విషయమును గురించి పూర్ణముగా చర్చించిన పిదప సభవారు విమర్శించుచు తాలూకా ముఖ్యస్థానము మార్చ ప్రయత్నించుట న్యాయరహితమైనదనియు సమర్థించుటకు పీలులేదనియు అభిప్రాయపడుచు మై నూతన స్థానము మెంటువారు రుపసంహరించుకొను నిమిత్తము తాలూకా వాడులందు నొక మహర్షిని కలెక్టరుగారికి పంపుటను కొంతమంది పెద్దరులు ముఖ్య లోకసంఘముగా నేర్పడి శ్రీ కృష్ణాజిల్లా కలెక్టరుగారిని సందర్శించి యీ విషయమును గూర్చి పుష్కలమర్శన చేయుదని ప్రార్థించుటకు తీర్మానించిరి. ఒక పాడుకు.

వావా రాష్ట్ర కార్యకర్తలు:—వావా రాష్ట్ర సభ తరపున జిల్లాలో 16 వ జూన్ తేదీన వావా రాష్ట్ర కార్యకర్తల జాగ్రత్త. ఆ రోజు చర్చించుట విషయము (1) వావిలూరు వారమునకు 48 గంటలుగా జూన్ 16 నుండి 17 వ రోజు వరకు యిందుకు; ఈ నిర్ణయము వావిలూరులో జరిగింది. వావిలూరు నడకట, ఓడలపై ఆరోగ్యము మొదలగు విషయములకు గూర్చి నిర్ణయించుట. (2) వావిలూరు సుబిందారికి ఆరోగ్యపు ఒకటింటికలను జరిగించుట. (3) 14 యేండ్ల కంటక్త వారిని పనిలో చేర్చుకొని రాదనట. (4) వావా రాష్ట్ర వావిలూరు కర్మకామ్రు రుపించుటకు ప్రభుత్వము వారికి ధనము వావిలూరు కర్మకామ్రు శ్రీ నిర్ణయించుట. శ్రీనిధులతో కొంతమంది జలహింసాకారుల నాడే పోవుచు. శ్రీనిధుల పేర్లకు సుహృద నిచ్చువారల పేర్లకు ముందు ప్రకటించబడును.

ప్రకటన (2246)

తోట్లపల్లెవారులో వేంచేసి యున్న శ్రీ వేణు గోపాలస్వామివారియొక్క తిరుక్కళ్యాణ మహాత్మ్యనా, ఈ పంపత్తర జ్యేష్ఠ శుక్ర బుధవారము లగాయతు బి. ౨ గురువారమునకు (26-5-20) తేది లగాయతు కి-6-20 తేదీ వరకు) జరుపబడును. గతక మాడగోదాన రంధను దయచేసి ప్రార్థించుట. సాత్తు పల్లెవారు జమీందారులవారు.

ప్రకటన.

గుంటూరు మున్సిసిపాలిటీలో రహదారి బంగారా ఆవిరుగు సంబంధించిన సంబంధము వల్ల రా కట్టడములకు 15500.00 కిక్కురు గలది కట్టుబడినందున 1920 జూలై 1-౨ తేదీలో గా మూడుబడి సీని చేయబడిన వెండ్లకు 10,000.00 ప్రకటించుటకు వావిలూరు వేణుగోపాలస్వామివారి తెలియజేయించిరి. రాయసున్న యినికి ప్రత్యేకముగాను క్షమించుచు యినికి ప్రత్యేకముగాను వెండ్లకుంపుకోర లేదు. బాలయొక్క తప్పింపుకై రాజు మేల దీనిపై గజ ట్లింగ్ ప్రకటిం పబడింది. ఇదిగట్టడము కవున్సిపాలిటీ వెండ్లకు అంగీకరించబడిన తేది లగాయతు 6 మాసములలో గా పూర్తి చేయవలెను. ఇట్లు పూర్తి కేరీయేవల కంట్రాక్టరుకు 800.00 బహుమతి (Bonus) యిక్కడవును. యిక్కర కిక్కురు కాలసిన వారు దీనిన సులభము చేసినవారికి గ్రామకోశము. (2244)

గుంటూరు జ్యోతిషవర్ పి. యెలకరాజులనాయుడు. ఆగ్నిము 10-5-20 వైరకణ్.

నమ్మము 1842 బంగారు, వెండి, రత్నముల సగలును, ఇతర వస్తువులును వాటిని యిక్కిరి పుచ్చుకొని వైరము ఇక్కడము. ఉమిడి-రామయ్య శెట్టి, గుడుసామి శెట్టి కంపెనీ, డిస్, వైరబాబురాయ్, మదరాసు. వైరము వావిలూరులో, పూనీకోడము తిమ్మైర కర అండ్ సోనూరలోని విక్రయించుటకు నివేదించుట. తయారైన వైరబాబుని ఉమిడియముగా ఆగ్నిములకు తయారైన వైరబాబును. ఒకసారి ఇక్కడ ఇక్కడ గలది రయూకు ఉమిడియము వలన మా సభ్యులు తెలిసికోవచ్చును.

క్రాన్ కాఫీ గింజలు

నీలగిరిలో వత్పత్తి

మా క్రాన్ కాఫీ కంపెనీ అందరినీ కష్టపడకుండా వారలకు ఈ వివరాలు తెలుపజేసి, మా కంపెనీలో ఎక్కువగా వ్యాపారము జరుగుటచే కావలసినవారల ముందుగా క్రాన్ తెప్పించుకొనవలెను. ఈ సమయము రెప్పన కొరతకు దుర్లభము. భరణి నోటి నేరము ఇవ్వకనే మా మొత్తపు భరణను లేక చిల్లర భరణకు మార్చబడును. కరఖాస్తు కంపెనీకి భరణకట్టిని, బహుమతుల కట్టిని బంతుబడును. కాబట్టియు ఇంగ్లీషులోనే వ్రాయవలయును.

క్రాన్ కాఫీ బహుమానము టిక్కెట్లతో పంతుబడును,

8 పా 1 మైనది టిక్కెట్లతో	2-4-0	8 పా 2 మైనది టిక్కెట్లతో	2-2-0	8 పా 3 మైనది టిక్కెట్లతో	2-0-0
8 పా 2 " "	4-6-0	8 పా " "	4-0-0	8 పా " "	5-12-0
12 పా 4 " "	8-8-0	12 పా " "	12-0-0	12 పా " "	11-0-0
24 పా 8 " "	16-0-0	24 పా " "	16-0-0	24 పా " "	21-8-0

8 మైనది టిక్కెట్లు లేనివి, 1 మైనది టిక్కెట్లను, నదిక టిక్కెట్లను మాత్రమే బహుమానము గలదు.

మేటుపాలెము వర్తకవరకు : నగదుగా నైనను లేక పి. పి. మూలముగా నైనను వైకము చెల్లించవలెను.

(2152)

క్రాన్ కాఫీ కంపెనీ, మేటుపాలెము.

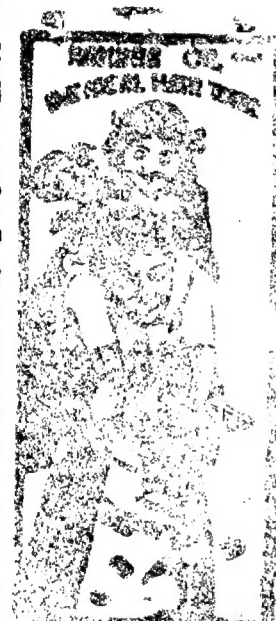
Crown Coffee Company.
Mettupalaiyam. (S.I.Ry.)

తామర తైలము

అమృతాంజనము

దబ్బ 1-కి 0-8-0. పొట్టుభిరులు వేలు. చక్కని దబ్బితో సహా నీసా 1-కి వెల 0-10-0 అమృతాంజనము శిరా - బొంబాయి, మద్రాసు. అమృతాంజనము శిరా, రేలంబు తెల్లపిడి, నువరాజ్.

అంగుళానగంబులు అంగుళానగంబులు అంగుళానగంబులు అంగుళానగంబులు అంగుళానగంబులు

మిక్కిలి వత్సకరమును యిండియా కేరళానందు మెదడునకు చురుగులుగలది. తన మాంద్యము నవలంబును భావకత్తి హేమబుడను కలకత్తాకును వరిపుక మాగ నిగనికలాడుచుండుటకు (కత్తియను వృత్తిపుకభాషను ముఖ్యముగా

కామినియా ఆయిలు (రిజిస్టర్)

కలకత్తాలోని నూతన సౌందర్యమును కలిగించి కామినియాను మెరుకుచే తనివ కత్తి శీతలనూనెయంద కలపు. చురుకును పొగొట్టును. శీతలనూనెకు కట్టి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలచల్లదనమును కలిగించును. తన మెండు గురువలన కండ్లకు కలుగు మార్పులను పోగొట్టి నూతన కాలతిని కలిగించును.

కామినియాఆయిలు శీతలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్టమైనది. శ్రీలంక వృతపు లోను వెళ్ళుచుండి మహాకళాకారులు మెకరించినది.

నేడు దీని నుకయోగించిచూడు.

వెల ఒకబుడ్డి 1-0-0 పి. పి. చార్జీ 0-8-0 అదాము.
మూడుబుడ్డు 2-10-0 పి. పి. చార్జీ 0-12-0 అదాము.

సోల్ పేజెంట్స్:
జంగ్లీయిండియాను డిగ్ అండు సెమికలు కంపెనీ,
D 126 W 100) 15, బామ్బాయ్ నీడు, బొంబాయి.

మీ బాయిలరు

విశేషకాలము కనిచేయవలెనన్న "ఇంగ్లీషుబాయిలరు కామ్యాజిమా"ను యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు శ్రువృద్ధి పొక్కులు పొక్కులుగా లేని చెడిపోకుండుటచే గాక మెల్లప్పుడు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; అవమునున్న గొట్టములనున్న శ్రువృద్ధి వట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామ్యాజిమా యుపయోగించినచో సంచత్తరముల తరబడి బాయిలరు చెడిపోకుండు ఎప్పటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు ఫలమును గురించియు అసలు మేజింట్రీకి వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 25-0-0

ని రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తలాలకెట్టె నెం 55కి రు

మదరాసు

(ప్ర కామ్యాజిమా గోరునప్పుడు ఈ ప్రతికపేరుకూడ ముద్రపడిన గోరుచున్నాము)

పాశ్యపు వెంకటాచలపండితులు

ఆయుర్వేదీయ సిద్ధాంతమును

లోకామయమార

కస్తూరిమాత్రలవలె

శరీరమును గుణకాశీను విద్యావధము. వేరొకటి లేదని భారతముగా చెప్పవచ్చును. పిటికా ఆశ్చర్యకరమైన యే వస్తువు చేరలేదు. గాఢమైన అత్యున్నత శివుడు మొదలుకొని వృద్ధులవరకు క్రమింపబడును. సంకేతము లేక నేదించవచ్చును. ఈ మాత్రము 8 నుండి 5 వరకు తాంబూలముతో గాని లేక వట్టి తోటితో గాని క్రమించును. ఉపయోగించుచు కత్తివ నదల మందను, అచిరము, ములగము, చలి జ్వరము, జ్వరము, మలేరియాజ్వరము, శీతము, శీతవాతము, కస్తూరి, కడికెము, సరములను పిప్పి బలహీనత, ఇన్ ఫ్లూ ఎంబా, ప్లేగు, కలరా, మున్నగు ఇంకా అనేక వ్యాధులకు వర్గిరట్ రానివ్వదు. జల్మగలిగిన వేళ ఉపయోగించిన తరువాత గుణమిచ్చును. ఒకేసారి మూడువేలవలసిన గుణము, వ్యాపారములు, ఉపాధ్యాయము, విద్యాధ్యయ మొనూ శ్రీము తుడ ఈ మాత్రము నేదించి గుణమును పొందుచు వచ్చును. 250 మాత్రము గల నీసా 1-కి వెల 0-4-0 పి. పి. నీసా మొదలు అరుసీసావరకు సోత్తే 0-4-0 ఒకేసారి 6 నీసాలకు తెప్పించిన పొట్టికతో రు 1-8-0 12 నీసాలు " " 2-12-0 25 నీసాలు " " 5-8-0 అన్ని దుకాణములందును దొరకును.

శ్రీ శీతారామ వైద్యశాల
(301-594) మై సూ రు.

రెంపిలికానము: "ఇండియా" మైసూరు.

టి. సి. యన్. 710

పరిమళానంద నస్యము.

వెల దబ్బి 1-కి రు 0-4-0 పి. పి. చార్జీ రు 0-8-0
12 దబ్బిలకు రు 2-8-0 " " 0-8-0

మేలైన మద్రాసు సాదానస్యము.

వెల 1 కేరళ (24 కులములు) రు 0-14-0
పి. పి. ఖర్చు 0-5-0
వెల 1 కేరళ (120 కులములు) రు 8-8-0
పి. పి. ఖర్చు 1-0-0

టి. సి. నాగలింగప్ప అండు కంపెనీ,
4 కంగ్రెస్ పిడి, పాడ్యులపున పోర్టు, మద్రాసు.

విద్యార్థుల ఉపకరణములు.

Exercise Graph Bound నోటుపుస్తకములు ఇకర వ్రేవనకి కస్తూరి, యాత్రాపాకా లెక కలములు మొత్తముగా గాని చిల్లరగా గాని మాజిద్ సరసమైన భరణకు దొరుకును. సిరి బ్రదర్సు, ట్రేవనర్సు, ట్రెస్టి క్లెయి, మదరాసు,

వెనెడిక్ సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసపరిల్లా

అత్యున్నత రక్తములకు జనించు వాద్యములకు కీరీటుమునంటి మందు. జీరణులకు మచ్చలను, గండములను, పుండ్లను, ప్రాణనోత్పలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మ రోగములను పొగొట్టును. (28)

మిక్కిలి శీతలనూనెమైన రక్తశుభ్రకారిణి

కనామధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిస్సంకోచము, సహజమైనది, మధ్యకప్పునకు అన్ని విధములైన రోమములను పొగొట్టును. శరీరమునందలి పొదరసదోషములకు, ములభక్తక మును శాస్త్రసంబంధమును నొత్తులకు పొగొట్టి రక్తమును శుభ్రతరచును. శరీరాశోగ్యమును గలుగజేయును. 13 రోజుల వరకు మందులకు 4 బొట్టుల బుడ్డితో అత్యున్నతము.

ప్రాప్తిరురు:- పి. డి. సావంత్,
088, ఫననవాడి, నెం 2, బొంబాయి.
Proprietor: P. D. SAVANT,
Fanaawadi, No. 144, No. 2, BOMBAY